ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ
13.11.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

√ АИКБ представи становищата си по проектобюджетите за 2027 г. в НСТС

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) представи своите становища по проектите на държавния бюджет, бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) и бюджета на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) за 2027 г. във връзка със заседанието на Националния съвет за тристранно сътрудничество (НСТС), което ще се проведе на 12 ноември 2026 г.

В рамките на социалния диалог АИКБ поставя акцент върху необходимостта от устойчива фискална политика, ефективно управление на публичните средства, предвидима данъчно-осигурителна среда и създаване на условия за икономически растеж и повишаване на конкурентоспособността на българските предприятия.

С пълния текст на трите становища на АИКБ можете да се запознаете чрез следните връзки:

1. **Становище на АИКБ относно: Проект на Закон за държавния бюджет на Република България за 2027 г. и Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2027–2029 г.**
2. **Становище на АИКБ относно: Проект на Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2027 г.**
3. **Становище на АИКБ относно: Проект на Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2027 г.**

√ Румен Радев откри семинара за сътрудничество между ЮНИДО и България

Румен Радев, председател на Управителния съвет на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), откри семинара за сътрудничество между ЮНИДО и България, който се проведе на 12 ноември 2026 г. в София. Форумът отбеляза 10 години от подписването на Меморандума за разбирателство между двете организации.

„Уверявам ви, че в наше лице имате доверен партньор, с реални идеи за това как да приложим ефективно на практика изградения от нас механизъм за сътрудничество“, заяви Радев.

В изказването си той постави акцент върху разширяването на международното присъствие на българските предприятия, възможностите за навлизане на нови пазари и ролята на ЮНИДО за укрепване на индустриалните партньорства.

Сред основните акценти в изказването му бяха:

- Едва 12,5% от МСП в ЕС са активни на международните пазари, като само една пета от тях развиват дейност извън Съюза.
- Основни пречки пред предприятията остават недостатъчната информация, затрудненият достъп до финансиране, липсата на международни бизнес контакти и търговските бариери.
- Необходимо е по-ефективно използване на споразуменията за свободна търговия на ЕС, съчетано с практическа подкрепа за предприятията и опростяване на административните процедури.

„Ефективната подкрепа за МСП изисква тясно сътрудничество между публичните органи, финансовите институции, агенциите за насърчаване на износа и другите организации за подкрепа на бизнеса“, подчерта председателят на УС на АИКБ.

√ 10 години партньорство между АИКБ и ЮНИДО – нови възможности за българската индустрия и международното сътрудничество

Десет години след подписването на Меморандума за разбирателство между **Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ)** и Организацията на ООН за индустриално развитие (ЮНИДО), двете организации поставят акцент върху следващата стъпка в партньорството си – конкретни инициативи, проекти и възможности за българския бизнес.

Днес в София се проведе семинарът „Сътрудничество между ЮНИДО и България“, който събра високопоставени представители на ЮНИДО, българското правителство, бизнеса, научните среди, международни организации и дипломатическия корпус.

Специален гост на форума беше Н. Пр. г-жа Фату Хайдара – заместник на генералния директор на ЮНИДО и управляващ директор на Дирекция „Глобални партньорства и външни отношения“. В работата на семинара участваха и експертите на организацията Мария Павлова, Джорджи Тодуа, Доминика Дор и Александър Филиповски, които представиха възможностите за съвместни програми и проекти в областта на индустриалното развитие, трансфера на технологии, подкрепата за малките и средните предприятия, публично-частните партньорства, дигитализацията и изкуствения интелект.

В официалното откриване участваха Христо Дикански, заместник-министър на външните работи, **Румен Радев, председател на Управителния съвет на АИКБ**, и Н. Пр. г-жа Фату Хайдара.

Сред участниците в дискусиите бяха още Левент Мемиш, заместник-министър на икономиката, инвестициите и индустрията, и Мира Йосифова, заместник-министър на иновациите и дигиталната трансформация.

Във форума се включиха също Евелина Славчева, председател на Българската академия на науките, Константин Ботев от Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия, Ивайло Петров, председател на Управителния съвет на Алианса за устойчиво развитие чрез изкуствен интелект, и Георги Робев, председател на Управителния съвет на Стратегическия център за изкуствен интелект.

Модератор на събитието беше **доц. д-р Милена Ангелова, изпълнителен заместник-председател на АИКБ.**

„Сега е времето за ангажирането на българските предприятия в съвместни дейности и пълноценно използване на възможностите за по-нататъшно укрепване на партньорствата в подкрепа на устойчивото индустриално развитие“, подчерта председателят на АИКБ Румен Радев.

Той постави акцент върху необходимостта от практическа подкрепа за българските предприятия при навлизането им на нови международни пазари, преодоляването на регулаторните и административните бариери, изграждането на бизнес партньорства и по-ефективното използване на възможностите, които предоставят международните търговски споразумения.

От особено значение за бъдещото сътрудничество е опитът на Словения. По време на семинара Яна Лоргер, старши съветник по международно сътрудничество в Словенския фонд за предприятия, представи модела на партньорство между Словения и ЮНИДО.

Словения вече разполага с официална пътна карта за сътрудничество с организацията, която очертава конкретни тематични приоритети, направления за съвместни дейности и механизми за партньорство.

АИКБ ще работи за разработването на подобна пътна карта за сътрудничество между България и ЮНИДО, която да създаде предвидима и дългосрочна рамка за реализиране на съвместни инициативи в подкрепа на българската индустрия.

Сред перспективните направления са трансферът на технологии, иновациите, цифровата и зелената трансформация, развитието на индустриални партньорства, повишаването на конкурентоспособността на предприятията и разширяването на присъствието им на международните пазари.

Десетгодишнината от подписването на Меморандума между АИКБ и ЮНИДО е не само повод за равносметка, но и възможност за ново начало – с ясни приоритети, конкретни проекти и измерими резултати за българския бизнес.

От партньорство към реални резултати – за по-конкурентоспособна, иновативна и устойчива българска индустрия!

√ 10 ГОДИНИ ПАРТНЬОРСТВО МЕЖДУ АИКБ И ЮНИДО: РУМЕН РАДЕВ ВРЪЧИ ПОЧЕТЕН ПЛАКЕТ НА Н. Пр. г-жа ФАТУ ХАЙДАРА

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) отбеляза 10-годишнината от подписването на Меморандума за разбирателство с Организацията на ООН за индустриално развитие (ЮНИДО) със специална работна среща, посветена на бъдещето на сътрудничеството и новите възможности за българските предприятия.

По повод годишнината **председателят на Управителния съвет на АИКБ Румен Радев** връчи почетен плакет на Н. Пр. г-жа Фату Хайдара – заместник на генералния директор на ЮНИДО и управляващ директор на Дирекция „Глобални партньорства и външни отношения“.

Отличието е израз на признателност за десетгодишното партньорство между двете организации и символ на общия стремеж то да продължи да се развива чрез конкретни инициативи в подкрепа на устойчивото индустриално развитие.

„Десет години след подписването на Меморандума нашата обща задача е да превърнем изграденото доверие в практически възможности за българския бизнес“ – това беше водещото послание на българската страна по време на срещата.

В разговорите участваха представители на ръководството на АИКБ и високопоставена делегация на ЮНИДО, водена от Н. Пр. г-жа Фату Хайдара, включваща експерти по международно сътрудничество, развитие на малките и средните предприятия, трансфер на технологии, дигитализация, изкуствен интелект и публично-частни партньорства.

Българските предприятия имат потенциал да бъдат по-активни участници на международните пазари, а ЮНИДО може да бъде важен партньор за реализирането на тази цел.

В рамките на срещата бяха обсъдени конкретни възможности за разширяване на сътрудничеството, сред които:

Подкрепа за интернационализацията на българските малки и средни предприятия и навлизането им на нови пазари.

Изграждане на международни индустриални партньорства и трансфер на технологии и знания.

Използване на глобалната експертна мрежа на ЮНИДО за идентифициране на надеждни партньори и намаляване на рисковете пред предприятията.

Разработване на съвместни инициативи в областта на иновациите, цифровата трансформация и изкуствения интелект.

Разширяване на икономическото сътрудничество със страните от Западните Балкани, Украйна, Молдова и други перспективни международни пазари.

Особен акцент беше поставен върху необходимостта от по-активно участие на българските държавни институции и създаването на устойчив механизъм за взаимодействие между бизнеса, правителството и ЮНИДО.

Като успешен пример беше обсъден моделът на Словения, където сътрудничеството с ЮНИДО се развива въз основа на специална пътна карта с ясно определени приоритети и направления за съвместна работа.

АИКБ ще продължи да работи за изграждането на подобна рамка за сътрудничество между България и ЮНИДО, насочена към конкретни проекти и измерими ползи за българската индустрия.

Връченият на Н. Пр. г-жа Фату Хайдара почетен плакет е символ не само на изминалите 10 години успешно партньорство, но и на общата амбиция за неговото надграждане.

10 години доверие. 10 години сътрудничество. Нови хоризонти за българската индустрия!

БТА

√ АИКБ представи становищата си по проектобюджетите за 2027 г. в НСТС

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) представи своите становища по проектите на държавния бюджет, бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) и бюджета на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) за 2027 г. във връзка със заседанието на Националния съвет за тристранно сътрудничество (НСТС), което ще се проведе на 12 ноември 2026 г.

В рамките на социалния диалог АИКБ поставя акцент върху необходимостта от устойчива фискална политика, ефективно управление на публичните средства, предвидима данъчно-осигурителна среда и създаване на условия за икономически растеж и повишаване на конкурентоспособността на българските предприятия.

С пълния текст на трите становища на АИКБ можете да се запознаете чрез следните връзки:

1. Становище на АИКБ относно: Проект на Закон за държавния бюджет на Република България за 2027 г. и Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2027–2029 г.
2. Становище на АИКБ относно: Проект на Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2027 г.
3. Становище на АИКБ относно: Проект на Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2027 г.

√ АИКБ предлага изграждането на платформа с ЮНИДО в подкрепа на излизането на малкия и средния бизнес на международни пазари

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) предлага изграждането на устойчива, институционално и финансово подкрепена на държавно ниво обща платформа за сътрудничество с Организацията на ООН за индустриално развитие (ЮНИДО/UNIDO), която чрез практически пътни карти, обмяна на опит и мрежа от партньори да подпомогне интернационализацията на малките и средните предприятия (МСП) и достъпа им до международни пазари. Предложението оповести по време на форум **председателят на Управителния съвет на АИКБ Румен Радев.**

„Стремежът, който имаме съвместно с екипа на ЮНИДО, е да изградим такава рамка на сътрудничество, такава среда на сътрудничество, която, от една страна, да посрещне този вид нужди и предизвикателства пред малките и средни предприятия, второ, да успее да създаде или пък да провокира финансовия ресурс, който е необходим, за да може една такава платформа за подкрепа на малки и средни предприятия да съществува, да посочи като режим на пътна карта какви стъпки са необходими да бъдат извървени, за да можем да постигнем една такава обща платформа за подкрепа, и не на последно място да я изградим по начин, който да е устойчив“, каза Радев на семинар за сътрудничеството между България и UNIDO в хотел „София Балкан Палас“. Събитието се организира с участието на АИКБ, UNIDO и Министерството на външните работи и отбелязва 10 години от подписването на Меморандума за разбирателство между АИКБ и UNIDO.

Румен Радев изтъкна ниската степен на интернационализация при европейските МСП, като посочи, че въпреки че микро-, малките и средните предприятия се определят като гръбнак на европейската икономика, реалното им участие в международната търговия остава скромно. Едва 12 на сто от МСП в Европейския съюз оперират интернационално - продават в други държави членки, а от този процент само между една четвърт и една пета достигат до пазари извън ЕС, каза Радев. Той акцентира, че именно партньорствата между малките и средни фирми са основният канал за трансфер на технологии, развойна дейност и специфични „микроумения“.

Радев се спря върху бариерите пред използването на съществуващите търговски споразумения и напомни, че ЕС разполага с над 40 търговски споразумения, които на практика осигуряват преференциален достъп до над 80 държави по света. По думите на Радев обаче МСП не успяват да се възползват ефективно от тях поради липса на информираност, недостиг на практически опит. Сред другите пречки председателят на АИКБ посочи изискванията за сертификация и стандартизация, непознаването на специфичните митнически режими.

Той предложи и няколко стъпки за изграждане на подкрепяща екосистема, сред които са практически наръчници и пътни карти - инструкции, които да научат МСП как реално да ползват търговските преференции и какви ползи могат да извлекат от тях. Радев посочи и необходимостта от държавна ангажираност, като допълни, че инициативата на организации като АИКБ и подкрепата на UNIDO трябва да бъдат обединени с активното съучастие на държавните институции. Радев отбеляза като положителна стъпка заложения в бюджетните дискусии целеви ресурс от около 10 млн. евро за интернационализация.

24 часа

√ АИКБ представи становищата си по проектобюджетите за 2027 г. в НСТС

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) представи своите становища по проектите на държавния бюджет, бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) и бюджета на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) за 2027 г. във връзка със заседанието на Националния съвет за тристранно сътрудничество (НСТС), което ще се проведе на 12 ноември 2026 г.

В рамките на социалния диалог АИКБ поставя акцент върху необходимостта от устойчива фискална политика, ефективно управление на публичните средства, предвидима данъчно-осигурителна среда и създаване на условия за икономически растеж и повишаване на конкурентоспособността на българските предприятия.

С пълния текст на трите становища на АИКБ можете да се запознаете чрез следните връзки:

1. Становище на АИКБ относно: Проект на Закон за държавния бюджет на Република България за 2027 г. и Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2027–2029 г.
2. Становище на АИКБ относно: Проект на Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2027 г.
3. Становище на АИКБ относно: Проект на Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2027 г.

Утро

√ АИКБ се въздържа от подкрепа на бюджетите на ДОО и НЗОК за 2027 г.

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) представи своите становища по проектите на държавния бюджет, бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) и бюджета на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) за 2027 г. във връзка със заседанието на Националния съвет за тристранно сътрудничество (НСТС), което ще се проведе днес, съобщават от организацията.

АИКБ изразява принципна подкрепа за проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2027 и се въздържа от подкрепа на проекта на Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2027 г. и проекта на Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2027 г.

Проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2027

Според организацията предложеният държавен бюджет за 2027 г. съдържа необходима и видима промяна в посоката на бюджетната политика. АИКБ оценява положително забавянето на растежа на националните нелихвени разходи, стремежа към ограничаване на дефицита, част от мерките за разходна дисциплина, запазването на основните данъчни ставки и усилието за поддържане на националната капиталова програма.

Отчитаме тежките наследени разходни ангажименти и факта, че прекалено рязка корекция би могла да затрудни икономиката, предприятията и предоставянето на публични услуги. Поради това АИКБ изразява принципна подкрепа за проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2027 г. и Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за 2027–2029 г.

Въпреки това бюджетът не извършва достатъчно дълбока структурна промяна. Нетният ефект от приходните дискреционни мерки многократно надхвърля разчетените нетни икономии в разходите. Временни данъци, по-високи осигурителни основи и едногодишно ограничаване на автоматизмите не създават сами по себе си устойчива фискална рамка. Част от предложенията на АИКБ остават неизпълнени, включително трайното премахване на разходните автоматизми, действителното изравняване на осигурителните правила без компенсиране на нетния доход при държавните служители и съдебната власт, реформата на публичната администрация и замяната на общинския списъчен модел с прозрачна инвестиционна приоритизация.

За АИКБ устойчивата консолидация не е въпрос само на годишни ограничения и счетоводно салдо. Тя изисква по-добро управление на публичния ресурс, ефективна администрация, справедливи социални системи, предвидима данъчно-осигурителна среда и инвестиции, които увеличават производителността и създават работни места. При тези условия фискалната стабилност и по-високият икономически растеж могат да се подкрепят взаимно. Това е посоката, в която АИКБ очаква да продължи бюджетната политика след 2027 г.

Проект на Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2027 г.

Проектът съдържа положителни решения като запазване на основните осигурителни ставки, относително намаляване на зависимостта от допълнителния бюджетен трансфер, насърчаване на връщането на работа след майчинство и стъпки към равнопоставеност и по-добър контрол, но положителната оценка на тези мерки не променя основния извод, че пенсионната система продължава да смесва осигурителни права със социални плащания и да увеличава разходите си без достатъчно устойчива приходна основа.

Поради изложеното АИКБ се въздържа от подкрепа на проекта на Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2027 г. Финансовата устойчивост на държавното обществено осигуряване трябва да се постига чрез повече заетост, осигуряване върху действителните доходи и справедливи правила, а не чрез постоянно увеличаване на зависимостта от държавния бюджет.

Проект на Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2027

АИКБ оценява положително запазването на здравноосигурителната ставка, обособяването на средства за профилактика, предвидените мерки за ранна диагностика и труднодостъпни райони, по-редовната актуализация на лекарствените стойности и бюджетната дисциплина при използването на резерва. За разлика от проекта за 2026 г., този за 2027 г. съдържа по-конкретна заявка за структурна промяна: 82 млн. евро са обособени за амбулаторни процедури в рамките на болничната помощ, с намерение подходящи дейности впоследствие да преминат към извънболнично предоставяне, а профилактичните дейности са отделно видими в бюджетните редове. В същото време в проекта на Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2027 г. не са предложени убедителни гаранции за преодоляване на

преобладаващото финансиране на болнична помощ и лекарства, за равни конкурентни условия при публично финансираните доставки и за обвързване на плащанията с измерими здравни резултати.
Поради изложеното АИКБ се въздържа от подкрепа на проекта на Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2027 г.
Пълният текст на трите становища на АИКБ може да бъде намерен на сайта на организацията.

NOVA TV

√ Каква е оценката на бизнеса за бюджета и енергийните компенсации
Правят се компромиси от всички страни, за да имаме движение напред. Това каза в ефира на "Пресечна точка" **председателят на УС на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) Румен Радев** по отношение на финансовата рамка. Той направи коментар по бюджета и по помощта, която държавата ще отпусне за бизнеса заради скъпия ток и газ.
"Започваме с нещата, които намираме за правилни в този бюджет. Това е бюджет, който се опитва да посрещне една тежка реалност, а именно, че няма как да харчиш повече, отколкото успяваш да изкараш. От тази гледна точка тук има отразена реалност", посочи той.
"Преди време бях обявил, че ние сме си поставили една цел - стремим се в рамките на консолидиран бюджет да преследваме цели от 2%, 1% и нулев - балансиран бюджет за 2029 г. Разбираме в същото време, че за да направиш подобна решителна стъпка в консолидация, това изисква реформи и те са изключително разходни реформи", заяви той.
След края на извънредното заседание на НСТС председателят на УС на АИКБ заяви, че една част, и то от най-важните послания, е срещнала разбиране. "А именно, че трябва да се стремим да задържим атрактивната, добрата, положителната бизнес среда. Това става, като не пипаш грубо в данъчно-осигурителния модел. Именно заради това не сме особено щастливи от повишаването на максималния осигурителен доход с тези 100 евро. В следващите години имаме също заложени по 100 евро - и за 2028 г., и за 2029 г.", отбеляза той, като изрази несъгласие и с минималните осигурителни прагове.
Радев определи като неприемлив данъка "свръхпечалба" и категориите, които обхваща. "Като някакъв извънреден приход той закърпва положение, под никаква форма няма как да го видим като проявление в период след това. В същото време разходите, особено нееластичните, растат", коментира той.
"Ако имате някъде нарушение на конкуренция, на добри практики, по-скоро първо задайте въпроса откъде са тези несъвършенства. Ако имате санкции, то тогава смисълът е, ако съберете някаква сума, да я насочите и да поправите тази пазарна неточност. Тогава мога да разбера логиката в подобни сборове, всичко друго е просто събиране на пари, за да се пълнят някакви дупки", смята той.
По отношение на цената на тока и на природния газ Радев заяви: "Очаквам дори и да не се постигне подкрепа и компенсация на много високо ниво със солидни пари, то поне да се подкрепи временно ликвидността в предприятията. Лошото е, че ако вие само с ликвидност се опитвате да решите проблема, това само отлага във времето ново ценообразуване и инфлация".
"Едно от нещата, които ние приветствахме, и дано властта да се справи с това, е цялостният прочит на проблемите в ТЕЛК, в това число и проблеми с личните асистенти", добави Радев. Той уточни, че никой под никаква форма не коментира засягане на интереси на личните асистенти на болни деца, деца с увреждания и личните асистенти на тези, които наистина имат нужда от помощ от трето лице.
„В България за последната година оценката е за над 88 хиляди лични асистенти. Децата с увреждания са под 13 хиляди", подчерта Радев. По думите му това е проекция на факта, че има спорни ТЕЛК решения, според броя на които солидна част от българското население е толкова болно.
„Никой не иска да вземе пари от нуждаещите се. И синдикатите, и работодателските организации неведнъж сме коментирали, че не е толкова драматично, ако имаме по-солидни увеличения на възнагражденията в бюджетната сфера. Ние обаче имахме непропорционални нараствания в сектор „Сигурност" преди време. Сега има задържане там, но продължава политиката „на калпак" – без да се отчитат поставени цели и постигнати резултати в която и да е от сферите", добави председателят на УС на АИКБ. Според него парите трябва да отиват там, където има най-висока икономическа логика в това и подкрепа за бизнес среда и където има най-добри постигнати резултати.
Повече гледайте във видеото - тук.

БНР

√ Кръстосан огън по бюджета: Бизнесът срещу новите данъци, синдикатите за доходи

Риск пред събираемостта на приходите и непазарни мерки видя бизнесът в проектобюджета за следващата година. Най-големите работодателски организации изразиха позициите си по време на заседанието на Националния съвет за тристранно сътрудничество. От своя страна, синдикатите настояха за по-смела политика по доходите.

4,9 милиарда евро е очакваният дефицит догодина, което прави 3,5 на сто от прогнозния БВП. Според **Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ)** трябва да се направят по-смели съкращения в разходната част, а приходите са под риск: "При по-слаб външен растеж, при по-ниска производствена активност, при по-високи разходи за енергия и труд е очевидно, че това ще доведе до отклонение на приходите от плана на бюджета", заяви **Румен Радев, председател на работодателската асоциация.**

Финансовият министър Гълъб Донев изслуша критиките, без да направи последващи коментари, а при представянето на вече познатите параметри заяви:

"Бюджет 2027 е бюджет на отговорността. Той отразява решимостта на правителството да се справи с наследеното състояние на публичните финанси и с натрупаните дисбаланси. Мерките, които предлагаме, са съобразени с реалните възможности".

Frog news

√ Бизнесът подкрепи Бюджет 2027 с данъчни резерви, синдикатите се разделиха за доходите

Работодателските организации подкрепят принципно проектобюджета за 2027 г., но настояват за промени в данъчната и осигурителната политика.

Синдикатите обаче не са единни. КНСБ е готова да подкрепи бюджета при определени условия, докато КТ „Подкрепа“ отказва подкрепа заради недостатъчните средства за заплати, пенсии и социални плащания.

Това стана ясно след извънредното заседание на Националния съвет за тристранно сътрудничество, на което правителството, работодателите и синдикатите обсъдиха проекта на държавния бюджет за 2027 г. Преди това социалните партньори разгледаха и бюджетите на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) и държавното обществено осигуряване (ДОО).

Основните противоречия са свързани с предложеното 33-процентно облагане на свръхпечалбите на определени предприятия, увеличаването на максималния осигурителен доход до 2400 евро, новия 7-процентен данък върху ваучерите за храна и размера на средствата за възнаграждения и социални плащания.

Работодателските организации приемат общата посока към ограничаване на бюджетния дефицит, но предупреждават за рискове пред бизнеса и инвестиционната среда. Синдикатите от своя страна изразяват притеснения за доходите, социалната подкрепа и ефекта от предвидените бюджетни икономии.

АИКБ иска по-нисък дефицит и се противопоставя на по-високите осигурителни прагове

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) също подкрепя принципно проектобюджета и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2027–2029 г.

Председателят на организацията Румен Радев припомни предложената от бизнеса цел „2-1-0“. Тя предвижда бюджетният дефицит да бъде ограничен до 2% от брутния вътрешен продукт през 2027 г., до 1% през 2028 г., а през 2029 г. да бъде постигнат балансиран бюджет.

Според него това не означава механично съкращаване на разходите. Необходима е промяна в приоритетите, при която по-малко средства се насочват към дейности без доказан резултат, а повече – към инфраструктура, човешки капитал, производителност и устойчив растеж.

От АИКБ оценяват положително запазването на основните данъчни ставки, предложените облекчения за инвестиции в определени технологии и увеличаването на прага за задължителна регистрация по ДДС до 60 000 евро през 2027 г.

Организацията приветства и постигнатото съгласие между правителството и социалните партньори за нов механизъм за определяне на минималната работна заплата.

Същевременно АИКБ се противопоставя на увеличаването на максималния осигурителен доход до 2400 евро и на механичното повишаване на минималните осигурителни доходи по икономически дейности с 6,4%.

Според работодателската организация допълнителната тежест върху коректните данъкоплатци не трябва да замества необходимите реформи в държавните разходи.

Business.dir.bg

√ Васил Велев: Бюджет 2027 е опит да се промени двигателят на растежа

Председателят на Общото събрание на Асоциация на индустриалния капитал в България предупреждава за прекомерните публични разходи, недостига на реформи и високите цени на електроенергията, които подкопават конкурентоспособността на българския бизнес.

Г-н Велев, как оценявате предложената бюджетна рамка за 2027 г. от гледна точка на българския бизнес? Създава ли тя условия за икономически растеж и инвестиции, или увеличава финансовата тежест върху предприятията? Кои са най-сериозните рискове, които АИКБ вижда в бюджета?

Всъщност предложената рамка е опит да се коригира пагубната траектория, по която се движат публичните финанси последните няколко години - с това експоненциално нарастване на дълга, лихвите по него, с изсмукване на ресурси от реалния сектор, вземане на заеми, изливането им в нереформирани бюджетни системи. Това е опит да се промени двигателят на растежа - от потребление с пари назаем към ръст на икономиката, ръст на производителността, ръст на високите технологии и на инвестициите, които да осигурят това.

И тези две верни всъщност намерения ги виждаме в бюджета в конкретни мерки. Всъщност това се прави и без да се намалява социалната защита и подкрепа, като има стремеж да се намалят злоупотребите и разхищенията там. Но имаме едно значително увеличаване на различните социални плащания, които с години наред не бяха увеличавани. Това се прави с намаляване на издръжката на администрацията всъщност - чрез административна реформа, съкращаване на щатни бройки, замразяване на заплати на министри, депутати, шефове на регулатори, съкращаване на административни структури, на ръководни длъжности.

Тоест тези усилия трябва да се приветстват. Въпросът е дали са достатъчни. Защото в крайна сметка виждаме, че отново, макар и намаляващ, има много голям нов държавен дълг. Има един голям дефицит. Вярно, че намалява - аз бих казал намалява двойно, защото за първото тримесечие дефицитът беше 7,6%. А това бе и рекорд в новата ни история за първото тримесечие на тази година.

А за следващата година е заложен дефицит на касова основа от 3,5% дефицит. Но така или иначе, това е един голям дефицит при растяща икономика. Когато имаме ръст на БВП, нормално е бюджетът да е балансиран, даже да е с излишък, за да се трупат резерви за "черни дни". А ние имаме огромни дефицити при растяща икономика. Затова и се питаме какво ще правим при "черни дни".

Споменахте обсъжданите мерки в бюджетната политика е ограничаването на държавната администрация и оптимизирането на публичните разходи. Възможно ли е чрез реално съкращаване на неефективни структури и дигитализация на административните услуги да се постигне осезаем резултат?

Трябва да се действа в няколко посоки. Първо, ние имаме раздута бюджетна сфера. От 2010 г. - предпоследното преброяване на населението - до миналата година имаме спад в населението от над 1 100 000 души. Намалели сме. А тези, за които бюджетната сфера трябва да се грижи, докато те работят и изкарват заплатите им - всъщност това е икономиката. Понеже не може всеки да е учител, доктор, полицай и съдия, затова хората, които работят, плащат данъци и си назначават такива в бюджетната сфера. Но тези, които са в бюджетната сфера, са с от порядъка на 1/4 повече, отколкото според това население трябва да има. Така е и спрямо средното в Европейския съюз ниво за населението, за численост на заетите в икономиката, както и да го смятате.

Тоест ние имаме раздут бюджетен сектор. Това не е само държавна и общинска администрация, това са всички бюджетни сектори. И сферата на сигурността - в полицията са с 1/3 повече полицаи, отколкото е средното в Европа на глава от населението. В съдебната система харчим два пъти повече като дял от БВП за заплати на заетите там и въобще за издръжка на съдебната система, отколкото е средното в Европа.

И така е във всяка система. Имаме два пъти повече капацитет във висшите училища, отколкото обучаваме студенти. Ама за този капацитет плащаме, но не го потребяваме. Той е два пъти по-голям, отколкото ни трябва. Имаме най-много болнични легла на глава от населението в целия Европейски съюз. Потенциалните болни като население намаляват с 1 100 000, а леглата растат. И съответно като няма болни за тези легла, започват да се измислят такива с всякакви злоупотреби и източване на касата.

И която и система да вземем бюджетна, тя плаче за реформи. А в същото време индустрията, икономиката, реалният сектор изнемогва от недостиг на човешки ресурси. Защото, от една страна, има демографска катастрофа - пенсионират се над 100 000 всяка година, а вече се раждат по 50 000.

Проектобюджетът предвижда увеличение на максималния осигурителен доход до 2400 евро, както и на минималните осигурителни прагове. Как това ще се отрази на бизнеса?

Минимални осигурителни прагове не трябва да има изобщо. Няма такива прагове в нито една европейска страна. Има в Испания, но те са примерно три-четири прага, а в България са 800. Това е една огромна матрица с 800 числа в нея, с девет колони и осемдесет и няколко реда. И всъщност какво се прави в момента- с процента на увеличение на пенсиите или на минималната заплата по-скоро, се увеличават всички минимални осигурителни прагове. По-рано те се договаряха между браншовите организации на работодатели и синдикати и тогава имаше някакъв смисъл, макар че ако трябва нещо такова да се прави, те трябва силно да се окрупнят, редуцират като колони, за да не е тази огромна административна тежест. И това е една индулгенция за тези, които са в сивата икономика. Всъщност какво казва матрицата: "Ето, на този праг ако се осигуряваш, ти си изряден към фиска, останалото можеш да го плащаш в пликче под масата."

Не, хората трябва да бъдат осигурявани на реалните им доходи, а не на минимални осигурителни прагове. И всъщност ако няма такива прагове и има анализ на риска - не може в два еднакви завода, даже в еднакви региони, на едното място средният осигурителен доход да е 800, на другото 1500. Очевидно там, където е 800, нещо не е наред. Ама ако са покрити минималните осигурителни прагове, ще се смята, че е наред.

Тоест ние отричаме изобщо тяхната полезност. Тези прагове бяха полезни, когато се въведоха преди 25 години. За пет години свършиха каквото свършиха, оттогава са вредни, а не полезни.

Относно максималния осигурителен доход: такива има всъщност в повечето държави. И там е важно съотношението между максималния и средния. Максималният осигурителен доход расте и той с тази година и следващите две планирано в средносрочната рамка. А въпросът дали това, че трябва да расте заедно с ръста на средния осигурителен доход, като че ли е безспорен. Въпросът е какво му е нивото, от което расте, и дали това ниво е високо или ниско. Ако го сравняваме с Германия, е високо. Съотношението в Германия е под две. Максимален към среден е по-малко от две, при нас е доста над две.

При всички случаи това е свързано с права. По-висок максимален осигурителен доход - по-голямо обезщетение при заболяване, по-голямо обезщетение при безработица, по-голяма пенсия най-накрая. Освен ако няма много нисък таван на пенсията, но в случая и таванът на пенсията расте за следващата година със същия процент, с който растат всички пенсии.

Безспорно ще бъде увеличаване на тежестта за бизнеса. Но пак повтарям: срещу това може да има възражения, но срещу тези по-високи вноски има права, това не е данък. И това е така. Дали е нацелен размерът е спорен въпрос. Ние смятаме, че е малко по-висок, за да трябва да расте още, но по принцип трябва да расте и трябва да расте плавно. Тъй като расте и средният, всичко расте. Не може това да остане на място, защото ако остане на място, то ще го настигнат минималния доход и ще го изпревари средния. Разбира се, че такова нещо няма как да се случи.

Високите цени на електроенергията продължават да бъдат сериозно предизвикателство за енергоинтензивните предприятия. Възможно ли е продължителното задържане на високите борсови цени да наложи промени в бюджетната рамка за 2027 г., включително допълнителни средства за компенсации на бизнеса?

Проблемът не е само за електроинтензивната индустрия. Има огромен проблем и за предприятията, които не попадат в кодовете на икономически дейности, които са определени за енергоинтензивни. Ние имаме цени, които са в пъти над нормалните, в пъти над цените на конкурентите ни. И ние даваме този пример: ако 10% от цената на един хляб е енергията, ако тя е станала три пъти по-висока цената, значи тези 10 стават 30, което значи 20% увеличаване на крайната цена. Нали, същото е за сиренето, за салама, за всички стоки.

Това е абсолютно недопустимо и е абсолютно задължително да има ежемесечни, навременни, адекватни компенсации. Цените на електроенергията са високи, защото е сбъркан дизайнът на пазара на електроенергия и се получава най-високата цена, която е на газовите централи осигурява крайната цена на всички консуматори. Но природният газ ако е поскъпнал, то ядреното гориво, водата, вятърът, слънцето, въглищата не са поскъпнали. Тоест при нас имаме при 95% суровини, които не са поскъпнали, и само 5% поскъпване. Тоест тези огромни разлики в цените, които борсата определя, и себестойността на произведената продукция формират едни огромни печалби в енергийната система. И тези огромни печалби не са на дружествата в сектора. Те не са защото са положили огромен труд и талант, а защото има сбъркани европейски политики и такава конюнктура вследствие на качване цената на природния газ. Просто е резултат на сбъркани европейски политики.

Тоест тези огромни печалби на енергийните предприятия трябва да се изземат и с тях да се компенсират тези, които са спечелили тези пари - предприятията, хората в тях. Това са 600 000 потребители. А тези, които получават ежемесечно компенсации като енергоинтензивни, електроинтензивни, те са няколко десетки, те са от порядъка на 60. Да, те имат още по-голям дял на енергията в себестойността, стига до 50% в някои предприятия, 20-30% в металургия, тежката химия, цимент, стъкло. И разбира се, там трябва да има още по-големи компенсации. Там всъщност ЕК има препоръки и решения в тази посока: над 50 евро/мвтч да се компенсира половината от сумата, която се плаща над 50 евро. Последният месец, до днес включително, за България цената е 310 евро/мвтч. В Турция за същия този месец ноември, до 12 ноември включително, цената е 55 евро/мвтч. И това е нормалната цена. Но там няма европейски политики, там няма 80 евро на тон CO2. Турция е вносител на природен газ, каквито сме и ние.

Освен квотите, които са всъщност данък, друга сбъркана европейска политика е дизайнът на пазара на електроенергия, където последният процент, който затваря търсенето, с най-висока цена, и тя се дава цена на всички. Примерно АЕЦ "Козлодуй" казва: "На мен себестойността ми е 30 евро/мвтч, аз ако взема 100 евро/мвтч, съм спечелил тройно." Обаче след като мине търгът, от пазара, борсата му казват: "Не, не може 100 евро/мвтч, ето ти 310 евро/мвтч." Защото в съседна Румъния или в Македония, или в Гърция газовата централа, която последна е дала оферта и е затворила, е на 310 евро/мвтч. И тази цена за всички. Ето това представлява пазарът на електроенергия в Европейския съюз. 1% да има тука в региона на пет-осем държави по линия на свързаността, всички потребители получават цената на този един най-висок процент. И това спомага за генериране на огромни свръхпечалби, в пъти повече отколкото са били миналата година или при нормална ситуация.

Друга грешка на европейските политики, които пък водят до тази цена на природния газ, е това, че наложихме на "Газпром" да промени договорите - вместо дългосрочни, петролно индексирани със забавяне във времето от девет месеца назад, да се премине към ценообразуване на база на спот пазара, на база моментното търсене и предлагане на газов хъб TTF.

Ние ако имахме такива договори, все още имаме с Азербайджан, всъщност цената щеше да бъде три пъти по-ниска. А тя е и три пъти по-ниска по този договор, който продължава като заварено положение да функционира, да се изпълнява. Само че ние получаваме само 1/3 от потребявания газ по него и затова миксът става не колкото е в Европа TTF-ът, а с около 30% по-евтин. Тоест санкциите към Русия, отказът от руски газ, от най-големия всъщност износител на газ, и отказът от дългосрочни договори води до това. Това е наслагване на грешки. И никаква война в случая не ни е виновна - война има и за Турция, но там цената е 55 евро/мвтч, а у нас 310 евро/мвтч.

Ако правителството приеме част от предложенията на работодателските организации, кои три промени в Бюджет 2027 бихте определили като най-важни?

Най-важната промяна може да бъде да не се правят разместванията по увеличаване на разходите. Защото такъв риск от последните години се реализира във всеки парламент и поради политическата несигурност, и поради предстоящи избори постоянно всеки "наддаваше" за народната любов и харчеше пари, които не е изработил, пари назаем. Скептични сме, че може да се постигне намаляване на разходите, но поне нека да не се увеличават.

Това, което за мен е грешен разход, е този огромен ръст на разходите за оръжие. Ние имаме с близо половин милиард евро ръст на разходите за въоръжаване тази година. За следващата - още по толкова. И така по половин милиард всяка следваща година нарастване на разходите за въоръжаване. Това са пари, които ги взимаме назаем, за да ги загробим в оръжие, което в най-добрия случай никога няма да ползваме. Не това е начинът да постигнем сигурност, защото и 5% или 10% от БВП да харчим за оръжие, това няма никога да е достатъчно, за да победим Турция или Русия, ако тръгнат да ни нападат. Ние трябва да правим така, че да се чувстваме сигурни, а това не е като се въоръжим до зъби. Ние не може да се въоръжим повече от тях. Тоест това са грешни разходи, които в най-добрия случай ще доведат до нови разходи за утилизация и без никаква потребителска полза.

Направени са стъпки за съкращаване на разходите в администрацията - не символични. Има заявени 5000 щатни бройки. Намаляване на административни структури с 15%, намаляване на ръководни длъжности със 145 началници, замразяване на заплати. Там стъпките могат да бъдат и по-смели, могат да обхванат и повече области, защото в здравеопазването продължава диспропорцията: увеличават се с повече от средните нива разходите за болнична помощ и за лекарства, а с по-малък процент разходите за превенция, за профилактика, така че хората да не се разболяват.

Лобито на болниците и на фармацията дърпа все повече пари към себе си. При среден ръст от 8%, 5% е ръстът за профилактика и 9% за болници и за лекарства. При това от много високи нива, от сбъркана в пъти пропорция спрямо средното в Европейския съюз. Ето тук вече смятам, че има повече привърженици на тази линия.

3e-news.net

√ Васил Велев: Бюджет 2027 е опит да се промени двигателят на растежа

Проектобюджетът за 2027 г. е опит за промяна на икономическия модел на България – от растеж, стимулиран чрез потребление и държавен дълг, към инвестиции, високи технологии и повишаване на производителността. Това заяви пред 3eNews **Васил Велев, председател на Общото събрание на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ),** като предупреди, че въпреки положителните намерения бюджетната рамка продължава да носи рискове за публичните финанси. Според него административната реформа и ограничаването на неефективните разходи са необходими, но остават въпросите за мащаба на предвидените промени и нарастващата осигурителна тежест върху предприятията. Особено сериозно предизвикателство пред българската индустрия остават високите цени на електроенергията, които според Велев изискват навременни компенсации за бизнеса и преосмисляне на европейския модел на електроенергийния пазар.

Г-н Велев, как оценявате предложената бюджетна рамка за 2027 г. от гледна точка на българския бизнес? Създава ли тя условия за икономически растеж и инвестиции, или увеличава финансовата тежест върху предприятията? Кои са най-сериозните рискове, които АИКБ вижда в бюджета?

Всъщност предложената рамка е опит да се коригира пагубната траектория, по която се движат публичните финанси последните няколко години - с това експоненциално нарастване на дълга, лихвите по него, с изсмукване на ресурси от реалния сектор, вземане на заеми, изливането им в нереформирани бюджетни системи. Това е опит да се промени двигателят на растежа - от потребление с пари назаем към ръст на икономиката, ръст на производителността, ръст на високите технологии и на инвестициите, които да осигурят това.

И тези две верни всъщност намерения ги виждаме в бюджета в конкретни мерки. Всъщност това се прави и без да се намалява социалната защита и подкрепа, като има стремеж да се намалят злоупотребите и разхищенията там. Но имаме едно значително увеличаване на различните социални плащания, които с години наред не бяха увеличавани. Това се прави с намаляване на издръжката на администрацията всъщност - чрез административна реформа, съкращаване на щатни бройки, замразяване на заплати на министри, депутати, шефове на регулатори, съкращаване на административни структури, на ръководни длъжности.

Тоест тези усилия трябва да се приветстват. Въпросът е дали са достатъчни. Защото в крайна сметка виждаме, че отново, макар и намаляващ, има много голям нов държавен дълг. Има един голям дефицит. Вярно, че намалява - аз бих казал намалява двойно, защото за първото тримесечие дефицитът беше 7,6%. А това бе и рекорд в новата ни история за първото тримесечие на тази година.

А за следващата година е заложен дефицит на касова основа от 3,5% дефицит. Но така или иначе, това е един голям дефицит при растяща икономика. Когато имаме ръст на БВП, нормално е бюджетът да е балансиран, даже да е с излишък, за да се трупат резерви за "черни дни". А ние имаме огромни дефицити при растяща икономика. Затова и се питаме какво ще правим при "черни дни".

Споменахте обсъжданите мерки в бюджетната политика е ограничаването на държавната администрация и оптимизирането на публичните разходи. Възможно ли е чрез реално съкращаване на неефективни структури и дигитализация на административните услуги да се постигне осезаем резултат?

Трябва да се действа в няколко посоки. Първо, ние имаме раздута бюджетна сфера. От 2010 г. - предпоследното преброяване на населението - до миналата година имаме спад в населението от над 1 100 000 души. Намалели сме. А тези, за които бюджетната сфера трябва да се грижи, докато те работят и изкарват заплатите им - всъщност това е икономиката. Понеже не може всеки да е учител, доктор, полицай и съдия, затова хората, които работят, плащат данъци и си назначават такива в бюджетната сфера. Но тези, които са в бюджетната сфера, са с от порядъка на 1/4 повече, отколкото според това население трябва да има. Така е и спрямо средното в Европейския съюз ниво за населението, за численост на заетите в икономиката, както и да го смятате.

Тоест ние имаме раздут бюджетен сектор. Това не е само държавна и общинска администрация, това са всички бюджетни сектори. И сферата на сигурността - в полицията са с 1/3 повече полицаи, отколкото е средното в Европа на глава от населението. В съдебната система харчим два пъти повече като дял от БВП за заплати на заетите там и въобще за издръжка на съдебната система, отколкото е средното в Европа.

И така е във всяка система. Имаме два пъти повече капацитет във висшите училища, отколкото обучаваме студенти. Ама за този капацитет плащаме, но не го потребяваме. Той е два пъти по-голям, отколкото ни трябва. Имаме най-много болнични легла на глава от населението в целия Европейски съюз. Потенциалните болни като население намаляват с 1 100 000, а

леглата растат. И съответно като няма болни за тези легла, започват да се измислят такива с всякакви злоупотреби и източване на касата.

И която и система да вземем бюджетна, тя плаче за реформи. А в същото време индустрията, икономиката, реалният сектор изнемогва от недостиг на човешки ресурси. Защото, от една страна, има демографска катастрофа - пенсионират се над 100 000 всяка година, а вече се раждат по 50 000.

Проектобюджетът предвижда увеличение на максималния осигурителен доход до 2400 евро, както и на минималните осигурителни прагове. Как това ще се отрази на бизнеса?

Минимални осигурителни прагове не трябва да има изобщо. Няма такива прагове в нито една европейска страна. Има в Испания, но те са примерно три-четири прага, а в България са 800. Това е една огромна матрица с 800 числа в нея, с девет колони и осемдесет и няколко реда. И всъщност какво се прави в момента- с процента на увеличение на пенсиите или на минималната заплата по-скоро, се увеличават всички минимални осигурителни прагове. По-рано те се договаряха между браншовите организации на работодатели и синдикати и тогава имаше някакъв смисъл, макар че ако трябва нещо такова да се прави, те трябва силно да се окрупнят, редуцират като колони, за да не е тази огромна административна тежест. И това е една индулгенция за тези, които са в сивата икономика. Всъщност какво казва матрицата: "Ето, на този праг ако се осигуряваш, ти си изряден към фиска, останалото можеш да го плащаш в пликче под масата."

Не, хората трябва да бъдат осигурявани на реалните им доходи, а не на минимални осигурителни прагове. И всъщност ако няма такива прагове и има анализ на риска - не може в два еднакви завода, даже в еднакви региони, на едното място средният осигурителен доход да е 800, на другото 1500. Очевидно там, където е 800, нещо не е наред. Ама ако са покрити минималните осигурителни прагове, ще се смята, че е наред.

Тоест ние отричаме изобщо тяхната полезност. Тези прагове бяха полезни, когато се въведоха преди 25 години. За пет години свършиха каквото свършиха, оттогава са вредни, а не полезни.

Относно максималния осигурителен доход: такива има всъщност в повечето държави. И там е важно съотношението между максималния и средния. Максималният осигурителен доход расте и той с тази година и следващите две планирано в средносрочната рамка. А въпросът дали това, че трябва да расте заедно с ръста на средния осигурителен доход, като че ли е безспорен. Въпросът е какво му е нивото, от което расте, и дали това ниво е високо или ниско. Ако го сравняваме с Германия, е високо. Съотношението в Германия е под две. Максимален към среден е по-малко от две, при нас е доста над две.

При всички случаи това е свързано с права. По-висок максимален осигурителен доход - по-голямо обезщетение при заболяване, по-голямо обезщетение при безработица, по-голяма пенсия най-накрая. Освен ако няма много нисък таван на пенсията, но в случая и таванът на пенсията расте за следващата година със същия процент, с който растат всички пенсии.

Безспорно ще бъде увеличаване на тежестта за бизнеса. Но пак повтарям: срещу това може да има възражения, но срещу тези по-високи вноски има права, това не е данък. И това е така. Дали е нацелен размерът е спорен въпрос. Ние смятаме, че е малко по-висок, за да трябва да расте още, но по принцип трябва да расте и трябва да расте плавно. Тъй като расте и средният, всичко расте. Не може това да остане на място, защото ако остане на място, то ще го настигнат минималния доход и ще го изпревари средния. Разбира се, че такова нещо няма как да се случи.

Високите цени на електроенергията продължават да бъдат сериозно предизвикателство за енергоинтензивните предприятия. Възможно ли е продължителното задържане на високите борсови цени да наложи промени в бюджетната рамка за 2027 г., включително допълнителни средства за компенсации на бизнеса?

Проблемът не е само за електроинтензивната индустрия. Има огромен проблем и за предприятията, които не попадат в кодовете на икономически дейности, които са определени за енергоинтензивни. Ние имаме цени, които са в пъти над нормалните, в пъти над цените на конкурентите ни. И ние даваме този пример: ако 10% от цената на един хляб е енергията, ако тя е станала три пъти по-висока цената, значи тези 10 стават 30, което значи 20% увеличаване на крайната цена. Нали, същото е за сиренето, за салама, за всички стоки.

Това е абсолютно недопустимо и е абсолютно задължително да има ежемесечни, навременни, адекватни компенсации. Цените на електроенергията са високи, защото е сбъркан дизайнът на пазара на електроенергия и се получава най-високата цена, която е на газовите централи осигурява крайната цена на всички консуматори. Но природният газ ако е поскъпнал, то ядреното гориво, водата, вятърът, слънцето, въглищата не са поскъпнали. Тоест при нас имаме при 95% суровини, които не са поскъпнали, и само 5% поскъпване. Тоест тези огромни разлики в цените, които борсата определя, и себестойността на произведената продукция формират едни огромни печалби в енергийната система. И тези огромни печалби не са на

дружествата в сектора. Те не са защото са положили огромен труд и талант, а защото има сбъркани европейски политики и такава конюнктура вследствие на качване цената на природния газ. Просто е резултат на сбъркани европейски политики. Тоест тези огромни печалби на енергийните предприятия трябва да се изземат и с тях да се компенсират тези, които са спечелили тези пари - предприятията, хората в тях. Това са 600 000 потребители. А тези, които получават ежемесечно компенсации като енергоинтензивни, електроинтензивни, те са няколко десетки, те са от порядъка на 60. Да, те имат още по-голям дял на енергията в себестойността, стига до 50% в някои предприятия, 20-30% в металургия, тежката химия, цимент, стъкло. И разбира се, там трябва да има още по-големи компенсации. Там всъщност ЕК има препоръки и решения в тази посока: над 50 евро/мвтч да се компенсира половината от сумата, която се плаща над 50 евро. Последният месец, до днес включително, за България цената е 310 евро/мвтч. В Турция за същия този месец ноември, до 12 ноември включително, цената е 55 евро/мвтч. И това е нормалната цена. Но там няма европейски политики, там няма 80 евро на тон CO2. Турция е вносител на природен газ, каквито сме и ние.

Освен квотите, които са всъщност данък, друга сбъркана европейска политика е дизайнът на пазара на електроенергия, където последният процент, който затваря търсенето, с най-висока цена, и тя се дава цена на всички. Примерно АЕЦ "Козлодуй" казва: "На мен себестойността ми е 30 евро/мвтч, аз ако взема 100 евро/мвтч, съм спечелил тройно." Обаче след като мине търгът, от пазара, борсата му казват: "Не, не може 100 евро/мвтч, ето ти 310 евро/мвтч." Защото в съседна Румъния или в Македония, или в Гърция газовата централа, която последна е дала оферта и е затворила, е на 310 евро/мвтч. И тази цена за всички. Ето това представлява пазарът на електроенергия в Европейския съюз. 1% да има тука в региона на пет-осем държави по линия на свързаността, всички потребители получават цената на този един най-висок процент. И това спомага за генериране на огромни свръхпечалби, в пъти повече отколкото са били миналата година или при нормална ситуация.

Друга грешка на европейските политики, които пък водят до тази цена на природния газ, е това, че наложихме на "Газпром" да промени договорите - вместо дългосрочни, петролно индексирани със забавяне във времето от девет месеца назад, да се премине към ценообразуване на база на спот пазара, на база моментното търсене и предлагане на газов хъб TTF.

Ние ако имахме такива договори, все още имаме с Азербайджан, всъщност цената щеше да бъде три пъти по-ниска. А тя е и три пъти по-ниска по този договор, който продължава като заварено положение да функционира, да се изпълнява. Само че ние получаваме само 1/3 от потребявания газ по него и затова миксът става не колкото е в Европа TTF-ът, а с около 30% по-евтин. Тоест санкциите към Русия, отказът от руски газ, от най-големия всъщност износител на газ, и отказът от дългосрочни договори води до това. Това е наслагване на грешки. И никаква война в случая не ни е виновна - война има и за Турция, но там цената е 55 евро/мвтч, а у нас 310 евро/мвтч.

Ако правителството приеме част от предложенията на работодателските организации, кои три промени в Бюджет 2027 бихте определили като най-важни?

Най-важната промяна може да бъде да не се правят разместванията по увеличаване на разходите. Защото такъв риск от последните години се реализира във всеки парламент и поради политическата несигурност, и поради предстоящи избори постоянно всеки "наддаваше" за народната любов и харчеше пари, които не е изработил, пари назаем. Скептични сме, че може да се постигне намаляване на разходите, но поне нека да не се увеличават.

Това, което за мен е грешен разход, е този огромен ръст на разходите за оръжие. Ние имаме с близо половин милиард евро ръст на разходите за въоръжаване тази година. За следващата - още по толкова. И така по половин милиард всяка следваща година нарастване на разходите за въоръжаване. Това са пари, които ги взимаме назаем, за да ги загробим в оръжие, което в най-добрия случай никога няма да ползваме. Не това е начинът да постигнем сигурност, защото и 5% или 10% от БВП да харчим за оръжие, това няма никога да е достатъчно, за да победим Турция или Русия, ако тръгнат да ни нападат. Ние трябва да правим така, че да се чувстваме сигурни, а това не е като се въоръжим до зъби. Ние не може да се въоръжим повече от тях. Тоест това са грешни разходи, които в най-добрия случай ще доведат до нови разходи за утилизация и без никаква потребителска полза.

Направени са стъпки за съкращаване на разходите в администрацията - не символични. Има заявени 5000 щатни бройки. Намаляване на административни структури с 15%, намаляване на ръководни длъжности със 145 началници, замразяване на заплати. Там стъпките могат да бъдат и по-смели, могат да обхванат и повече области, защото в здравеопазването продължава диспропорцията: увеличават се с повече от средните нива разходите за болнична помощ и за лекарства, а с по-малък процент разходите за превенция, за профилактика, така че хората да не се разболяват.

Лобито на болниците и на фармацията дърпа все повече пари към себе си. При среден ръст от 8%, 5% е ръстът за профилактика и 9% за болници и за лекарства. При това от много високи нива, от сбъркана в пъти пропорция спрямо средното в Европейския съюз. Ето тук вече смятам, че има повече привърженици на тази линия.

√ Синдикати и работодатели подкрепиха принципно проектобюджета на ДОО за 2027 г., Асоциацията на индустриалния капитал в България се въздържа

Синдикалните и работодателските организации подкрепят принципно проектобюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО), с изключение на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), която се въздържа от подкрепа. Това заяви вицепремиерът и министър на финансите Гълъб Донев след края на дебата по проектобюджета на ДОО за 2027 г. на извънредно заседание на Националния съвет за тристранно сътрудничество (НСТС).

Ръст на пенсиите по т.нар. швейцарско правило между 7 и 8% и увеличение на минималното и максималното обезщетение за безработица са част от предстоящите промени, които изброи управителят на Националния осигурителен институт (НОИ) Весела Караиванова. Тя отбеляза и увеличението на минималния и максималния осигурителен доход. По думите ѝ това ще допринесе за ръст на приходите от осигурителни вноски за 2027 г. с 989 млн. евро повече. Съотношението между осигурителните вноски за сметка на работодателя и работника се запазва на нивата от 2026 г.

Обезщетението за отглеждане на дете до две години се покачва от 398,81 евро на 450 евро. От 50 на 75% се вдига размерът на обезщетението при връщане на майката на работа по-рано.

Министерството на труда и социалната политика (МТСП) подкрепя проектобюджета на ДОО за 2027 г., каза ресорният министър Наталия Ефремова. Предвижда се приемането на социален пакет мерки, насочени към осигуряване на много по-добра социална защита за всички осигурени лица и за пенсионерите, каза тя. По думите ѝ се гарантират социалните права на хората и се осигуряват средства за редовното изплащане на всички социалноосигурителни плащания – пенсии, болнични, обезщетения за майчинство и безработица.

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) се въздържа от подкрепа, каза **изпълнителният заместник-председател на организацията Добрин Иванов**. Всички плащания със социален характер трябва да бъдат изведени от пенсионната система, каза той. Подкрепяме реформата в оценката на работоспособността и ТЕЛК-а, посочи Иванов. Подкрепяме запазването на размера на осигурителните вноски, добави той. АИКБ обаче не подкрепя увеличаването на максималния осигурителен доход, както и повишаването на минималните осигурителни доходи. Организацията смята, че трябва да се преразгледа и задължението на работодателите да заплащат първите два дни за временна нетрудоспособност на служителите.

Топ новини

√ Васил Велев: Бюджет 2027 е опит да се промени двигателят на растежа

Председателят на Общото събрание на Асоциация на индустриалния капитал в България предупреждава за прекомерните публични разходи, недостига на реформи и високите цени на електроенергията, които подкопават конкурентоспособността на българския бизнес.

Г-н Велев, как оценявате предложената бюджетна рамка за 2027 г. от гледна точка на българския бизнес? Създава ли тя условия за икономически растеж и инвестиции, или увеличава финансовата тежест върху предприятията? Кои са най-сериозните рискове, които АИКБ вижда в бюджета?

Всъщност предложената рамка е опит да се коригира пагубната траектория, по която се движат публичните финанси последните няколко години - с това експоненциално нарастване на дълга, лихвите по него, с изсмукване на ресурси от реалния сектор, вземане на заеми, изливането им в нереформирани бюджетни системи. Това е опит да се промени двигателят на растежа - от потребление с пари назаем към ръст на икономиката, ръст на производителността, ръст на високите технологии и на инвестициите, които да осигурят това.

И тези две верни всъщност намерения ги виждаме в бюджета в конкретни мерки. Всъщност това се прави и без да се намалява социалната защита и подкрепа, като има стремеж да се намалят злоупотребите и разхищенията там. Но имаме едно значително увеличаване на различните социални плащания, които с години наред не бяха увеличавани. Това се прави с намаляване на издръжката на администрацията всъщност - чрез административна реформа, съкращаване на щатни бройки, замразяване на заплати на министри, депутати, шефове на регулатори, съкращаване на административни структури, на ръководни длъжности.

Тоест тези усилия трябва да се приветстват. Въпросът е дали са достатъчни. Защото в крайна сметка виждаме, че отново, макар и намаляващ, има много голям нов държавен дълг. Има един голям дефицит. Вярно, че намалява - аз бих казал намалява двойно, защото за първото тримесечие дефицитът беше 7,6%. А това бе и рекорд в новата ни история за първото тримесечие на тази година.

А за следващата година е заложен дефицит на касова основа от 3,5% дефицит. Но така или иначе, това е един голям дефицит при растяща икономика. Когато имаме ръст на БВП, нормално е бюджетът да е балансиран, даже да е с излишък, за да се трупат резерви за "черни дни". А ние имаме огромни дефицити при растяща икономика. Затова и се питаме какво ще правим при "черни дни".

Споменахте обсъжданите мерки в бюджетната политика е ограничаването на държавната администрация и оптимизирането на публичните разходи. Възможно ли е чрез реално съкращаване на неефективни структури и дигитализация на административните услуги да се постигне осезаем резултат?

Трябва да се действа в няколко посоки. Първо, ние имаме раздута бюджетна сфера. От 2010 г. - предпоследното преброяване на населението - до миналата година имаме спад в населението от над 1 100 000 души. Намалели сме. А тези, за които бюджетната сфера трябва да се грижи, докато те работят и изкарват заплатите им - всъщност това е икономиката. Понеже не може всеки да е учител, доктор, полицай и съдия, затова хората, които работят, плащат данъци и си назначават такива в бюджетната сфера. Но тези, които са в бюджетната сфера, са с от порядъка на 1/4 повече, отколкото според това население трябва да има. Така е и спрямо средното в Европейския съюз ниво за населението, за численост на заетите в икономиката, както и да го смятате.

Тоест ние имаме раздут бюджетен сектор. Това не е само държавна и общинска администрация, това са всички бюджетни сектори. И сферата на сигурността - в полицията са с 1/3 повече полицаи, отколкото е средното в Европа на глава от населението. В съдебната система харчим два пъти повече като дял от БВП за заплати на заетите там и въобще за издръжка на съдебната система, отколкото е средното в Европа.

И така е във всяка система. Имаме два пъти повече капацитет във висшите училища, отколкото обучаваме студенти. Ама за този капацитет плащаме, но не го потребяваме. Той е два пъти по-голям, отколкото ни трябва. Имаме най-много болнични легла на глава от населението в целия Европейски съюз. Потенциалните болни като население намаляват с 1 100 000, а леглата растат. И съответно като няма болни за тези легла, започват да се измислят такива с всякакви злоупотреби и източване на касата.

И която и система да вземем бюджетна, тя плаче за реформи. А в същото време индустрията, икономиката, реалният сектор изнемогва от недостиг на човешки ресурси. Защото, от една страна, има демографска катастрофа - пенсионират се над 100 000 всяка година, а вече се раждат по 50 000.

Проектобюджетът предвижда увеличение на максималния осигурителен доход до 2400 евро, както и на минималните осигурителни прагове. Как това ще се отрази на бизнеса?

Минимални осигурителни прагове не трябва да има изобщо. Няма такива прагове в нито една европейска страна. Има в Испания, но те са примерно три-четири прага, а в България са 800. Това е една огромна матрица с 800 числа в нея, с девет колони и осемдесет и няколко реда. И всъщност какво се прави в момента- с процента на увеличение на пенсиите или на минималната заплата по-скоро, се увеличават всички минимални осигурителни прагове. По-рано те се договаряха между браншовите организации на работодатели и синдикати и тогава имаше някакъв смисъл, макар че ако трябва нещо такова да се прави, те трябва силно да се окрупнят, редуцират като колони, за да не е тази огромна административна тежест. И това е една индулгенция за тези, които са в сивата икономика. Всъщност какво казва матрицата: "Ето, на този праг ако се осигуряваш, ти си изряден към фиска, останалото можеш да го плащаш в пликче под масата."

Не, хората трябва да бъдат осигурявани на реалните им доходи, а не на минимални осигурителни прагове. И всъщност ако няма такива прагове и има анализ на риска - не може в два еднакви завода, даже в еднакви региони, на едното място средният осигурителен доход да е 800, на другото 1500. Очевидно там, където е 800, нещо не е наред. Ама ако са покрити минималните осигурителни прагове, ще се смята, че е наред.

Тоест ние отричаме изобщо тяхната полезност. Тези прагове бяха полезни, когато се въведоха преди 25 години. За пет години свършиха каквото свършиха, оттогава са вредни, а не полезни.

Относно максималния осигурителен доход: такива има всъщност в повечето държави. И там е важно съотношението между максималния и средния. Максималният осигурителен доход расте и той с тази година и следващите две планирано в средносрочната рамка. А въпросът дали това, че трябва да расте заедно с ръста на средния осигурителен доход, като че ли е безспорен. Въпросът е какво му е нивото, от което расте, и дали това ниво е високо или ниско. Ако го сравняваме с

Германия, е високо. Съотношението в Германия е под две. Максимален към среден е по-малко от две, при нас е доста над две.

При всички случаи това е свързано с права. По-висок максимален осигурителен доход - по-голямо обезщетение при заболяване, по-голямо обезщетение при безработица, по-голяма пенсия най-накрая. Освен ако няма много нисък таван на пенсията, но в случая и таванът на пенсията расте за следващата година със същия процент, с който растат всички пенсии.

Безспорно ще бъде увеличаване на тежестта за бизнеса. Но пак повтарям: срещу това може да има възражения, но срещу тези по-високи вноски има права, това не е данък. И това е така. Дали е нацелен размерът е спорен въпрос. Ние смятаме, че е малко по-висок, за да трябва да расте още, но по принцип трябва да расте и трябва да расте плавно. Тъй като расте и средният, всичко расте. Не може това да остане на място, защото ако остане на място, то ще го настигнат минималния доход и ще го изпревари средния. Разбира се, че такова нещо няма как да се случи.

Високите цени на електроенергията продължават да бъдат сериозно предизвикателство за енергоинтензивните предприятия. Възможно ли е продължителното задържане на високите борсови цени да наложи промени в бюджетната рамка за 2027 г., включително допълнителни средства за компенсации на бизнеса?

Проблемът не е само за електроинтензивната индустрия. Има огромен проблем и за предприятията, които не попадат в кодовете на икономически дейности, които са определени за енергоинтензивни. Ние имаме цени, които са в пъти над нормалните, в пъти над цените на конкурентите ни. И ние даваме този пример: ако 10% от цената на един хляб е енергията, ако тя е станала три пъти по-висока цената, значи тези 10 стават 30, което значи 20% увеличаване на крайната цена. Нали, същото е за сиренето, за салама, за всички стоки.

Това е абсолютно недопустимо и е абсолютно задължително да има ежемесечни, навременни, адекватни компенсации. Цените на електроенергията са високи, защото е сбъркан дизайнът на пазара на електроенергия и се получава най-високата цена, която е на газовите централи осигурява крайната цена на всички консуматори. Но природният газ ако е поскъпнал, то ядреното гориво, водата, вятърът, слънцето, въглищата не са поскъпнали. Тоест при нас имаме при 95% суровини, които не са поскъпнали, и само 5% поскъпване. Тоест тези огромни разлики в цените, които борсата определя, и себестойността на произведената продукция формират едни огромни печалби в енергийната система. И тези огромни печалби не са на дружествата в сектора. Те не са защото са положили огромен труд и талант, а защото има сбъркани европейски политики и такава конюнктура вследствие на качване цената на природния газ. Просто е резултат на сбъркани европейски политики. Тоест тези огромни печалби на енергийните предприятия трябва да се изземат и с тях да се компенсират тези, които са спечелили тези пари - предприятията, хората в тях. Това са 600 000 потребители. А тези, които получават ежемесечно компенсации като енергоинтензивни, електроинтензивни, те са няколко десетки, те са от порядъка на 60. Да, те имат още по-голям дял на енергията в себестойността, стига до 50% в някои предприятия, 20-30% в металургия, тежката химия, цимент, стъкло. И разбира се, там трябва да има още по-големи компенсации. Там всъщност ЕК има препоръки и решения в тази посока: над 50 евро/мвтч да се компенсира половината от сумата, която се плаща над 50 евро. Последният месец, до днес включително, за България цената е 310 евро/мвтч. В Турция за същия този месец ноември, до 12 ноември включително, цената е 55 евро/мвтч. И това е нормалната цена. Но там няма европейски политики, там няма 80 евро на тон CO2. Турция е вносител на природен газ, каквито сме и ние.

Освен квотите, които са всъщност данък, друга сбъркана европейска политика е дизайнът на пазара на електроенергия, където последният процент, който затваря търсенето, с най-висока цена, и тя се дава цена на всички. Примерно АЕЦ "Козлодуй" казва: "На мен себестойността ми е 30 евро/мвтч, аз ако взема 100 евро/мвтч, съм спечелил тройно." Обаче след като мине търгът, от пазара, борсата му казват: "Не, не може 100 евро/мвтч, ето ти 310 евро/мвтч." Защото в съседна Румъния или в Македония, или в Гърция газовата централа, която последна е дала оферта и е затворила, е на 310 евро/мвтч. И тази цена за всички. Ето това представлява пазарът на електроенергия в Европейския съюз. 1% да има тука в региона на пет-осем държави по линия на свързаността, всички потребители получават цената на този един най-висок процент. И това спомага за генериране на огромни свръхпечалби, в пъти повече отколкото са били миналата година или при нормална ситуация.

Друга грешка на европейските политики, които пък водят до тази цена на природния газ, е това, че наложихме на "Газпром" да промени договорите - вместо дългосрочни, петролно индексирани със забавяне във времето от девет месеца назад, да се премине към ценообразуване на база на спот пазара, на база моментното търсене и предлагане на газов хъб TTF.

Ние ако имахме такива договори, все още имаме с Азербайджан, всъщност цената щеше да бъде три пъти по-ниска. А тя е и три пъти по-ниска по този договор, който продължава като заварено положение да функционира, да се изпълнява. Само че ние получаваме само 1/3 от потребявания газ по него и затова миксът става не колкото е в Европа TTF-ът, а с около 30%

по-евтин. Тоест санкциите към Русия, отказът от руски газ, от най-големия всъщност износител на газ, и отказът от дългосрочни договори води до това. Това е наслагване на грешки. И никаква война в случая не ни е виновна - война има и за Турция, но там цената е 55 евро/мвтч, а у нас 310 евро/мвтч.

Ако правителството приеме част от предложенията на работодателските организации, кои три промени в Бюджет 2027 бихте определили като най-важни?

Най-важната промяна може да бъде да не се правят разместванията по увеличаване на разходите. Защото такъв риск от последните години се реализира във всеки парламент и поради политическата несигурност, и поради предстоящи избори постоянно всеки "наддаваше" за народната любов и харчеше пари, които не е изработил, пари назаем. Скептични сме, че може да се постигне намаляване на разходите, но поне нека да не се увеличават.

Това, което за мен е грешен разход, е този огромен ръст на разходите за оръжие. Ние имаме с близо половин милиард евро ръст на разходите за въоръжаване тази година. За следващата - още по толкова. И така по половин милиард всяка следваща година нарастване на разходите за въоръжаване. Това са пари, които ги взимаме назаем, за да ги загробим в оръжие, което в най-добрия случай никога няма да ползваме. Не това е начинът да постигнем сигурност, защото и 5% или 10% от БВП да харчим за оръжие, това няма никога да е достатъчно, за да победим Турция или Русия, ако тръгнат да ни нападат. Ние трябва да правим така, че да се чувстваме сигурни, а това не е като се въоръжим до зъби. Ние не може да се въоръжим повече от тях. Тоест това са грешни разходи, които в най-добрия случай ще доведат до нови разходи за утилизация и без никаква потребителска полза.

Направени са стъпки за съкращаване на разходите в администрацията - не символични. Има заявени 5000 щатни бройки. Намаляване на административни структури с 15%, намаляване на ръководни длъжности със 145 началници, замразяване на заплати. Там стъпките могат да бъдат и по-смели, могат да обхванат и повече области, защото в здравеопазването продължава диспропорцията: увеличават се с повече от средните нива разходите за болнична помощ и за лекарства, а с по-малък процент разходите за превенция, за профилактика, така че хората да не се разболяват.

Лобито на болниците и на фармацията дърпа все повече пари към себе си. При среден ръст от 8%, 5% е ръстът за профилактика и 9% за болници и за лекарства. При това от много високи нива, от сбъркана в пъти пропорция спрямо средното в Европейския съюз. Ето тук вече смятам, че има повече привърженици на тази линия.

Euronews Bulgaria

√ Добрин Иванов, АИКБ: В Бюджет 2027 виждаме усилия и желание за извършване на отлагани реформи

Бюджетът за 2027 г. – реалистичен ли е, или залага на прекомерни разходи, спорни приходи и отложени реформи? Защо бизнесът се противопоставя на еднократния 33-процентов данък върху свръхпечалбите и как растящите цени на електроенергията застрашават конкурентоспособността на българските предприятия? И още – кой трябва да плати цената на бюджетните решения и има ли риск България да загуби икономически позиции?

Дискусиите по време на Националния съвет за тристранно сътрудничество тази година не бяха толкова остри, колкото бяха през миналата година, когато дори бойкотирахме разглеждането на бюджета в тристранката, защото беше неприемлив. Тази година бюджетната процедура се развива в нормални граници. Това каза в ефира на Euronews PrimeTime **Добрин Иванов, изпълнителен заместник-председател на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ).**

Ние бяхме в политическа криза през последните пет години и практиката на планирането, обсъждането, разглеждането и приемането на бюджет беше на практика зачеркната. Радваме се, че тази година в ноември разглеждаме съвсем редовен бюджет за следващата година.

По думите му времето за разглеждане на предложението от страна на заинтересованите страни обаче отново е било кратко – проектът е бил изпрател от правителството миналия петък, което дава едва няколко дни за прочитане и анализ на цифрите.

„Ние от Асоциация на индустриалния капитал в България принципно подкрепихме Бюджет 2027, защото видяхме усилия от страна на правителството за така желаната бюджетна консолидация. Бюджет 2026 беше планиран при 5,7% бюджетен дефицит, като най-вероятно ще бъде реализиран около 5,5% на касова основа. Бюджет 2027 планира бюджетен дефицит 3,5%, което е значителна бюджетна консолидация – 2%. В Бюджет 2027 виждаме усилия и желание за извършване на реформи, които се отлагат от дълги години“, коментира още Добрин Иванов.

Целия разговор вижте във видеото - тук.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

√ Повишават се данъчните облекчения за деца, увеличават се ваучерите за храна и се въвежда 33% данък свръхпечалба

Повишават се данъчните облекчения за деца, увеличават се ваучерите за храна и се въвежда 33% данък свръхпечалба за банки, телекоми, хранителни вериги, застрахователи и обменни бюра. Това предвиждат промени в пакета данъчни закони, приети на първо четене от парламента.

ДАНЪЧНИ ОБЛЕКЧЕНИЯ ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ НА ДЕЦА

1 дете – 5 хиляди евро

2 деца – 10 хиляди евро

3 и повече деца – 15 хиляди евро

Дете с увреждания – 12 хиляди евро

Увеличението на данъчните облекчения за семейства с едно и повече деца беше единственият данъчен закон, подкрепен от всички опозиционни партии.

Повишават се и ваучерите за храна на 200 евро, но имаше спор около 7-процентния данък за всички, които са над 102,26 евро.

Напрежение при обсъждането на 33% данък свръхпечалба за някои икономически сектори. Опозицията се обяви против.

Владислав Горанов – ГЕРБ-СДС: "Аз знам защо правителството предлага тази мярка. То я предлага, защото има определени фискални проблеми, които не са новина. Но използването на еднократни приходи за финансиране на постоянни разходи не е благоразумна мярка."

Айтен Сабри – ДПС: "Важното е какво послание даваме оттук нататък на инвеститорите, потребителите, акционерите, защото въвеждането на извънредни и избирателни данъци, ъъ, нарушава предвидимостта на данъчната среда."

Асен Василев – ПП: „Според мен по-добре е да се насърчат инвестициите, а да не се източват през свръхпечалба средствата на секторите, които могат да ги направят, и да се подава този лош сигнал към тях, защото резултатът ще бъде челен сблъсък в стената и рецесия на икономиката.“

Константин Проданов – председател на бюджетната комисия: "Основната част на вашата критика беше свързана с това ще спаднат ли инвестициите, ако обложим, ъъ, тези няколко сектора с данък свръхпечалба. Сега, първо да кажем, че тия 800 милиона, по-голямата част от тях идват от банковия сектор, който и досега изнася около 35 до 45% от печалбата си навън. Не плаща нито данък, те не я, не я инвестират в България, не плащат и данък дивидент върху нея по силата на, на евродирективи. Това не, не са, не са суми, инвестирани в България."

Мартин Димитров – ДБ: "Има тенденция в управлението да се налагат данъци върху всичко, което мърда, и върху всичко, което не мърда в българската икономика. Притеснява ме, че така се създават стимули засегнатите фирми да не намаляват цените, защото, ако ги намалят, ще платят пропорционално по-висок данък печалба."

Цончо Ганев – „Възраждане“: "Врата в полето, защото банките ще калкулират въпросния данък веднага в най-различни такси, лихви или във всякакви други услуги, които предоставят, било то и при теглене през банкомат с карта."

Константин Проданов – председател на бюджетната комисия: "Ако допуснем, че банките можеха своеволно да повишават лихвените си проценти или таксите, когато си поискат, това означава, че са действали в ситуация на картелно споразумение и е допълнителен аргумент, защото те трябва да бъдат обект на регулаторен надзор."

Поетапно се повишава и данъчната оценка на имотите – през 2027 г. с 30%, а през 2028 и 2029 г. – с по още 35 на сто.

√ „Булгаргаз“ предлага увеличение с 14,38% на цената на природния газ през декември

Общественият доставчик „Булгаргаз“ предлага природният газ да поскъпне с 14,38 процента през декември до 66,83 евро за мегаватчас спрямо утвърдената от Комисията за енергийно и водно регулиране цена от 58,43 евро за мегаватчас през ноември, се посочва в заявлението на дружеството, публикувано в регистъра на КЕВР.

Предложената цена е за продажбите на „Булгаргаз“ към крайните снабдители и лицензираните дружества за производство и пренос на топлинна енергия. Тя е без цените за достъп и пренос, акциз и ДДС.

В обосновката си дружеството посочва, че предложената цена е с над 20 процента по-ниска от цените на европейските газови пазари.

При формирането на цената са отчетени заявените от клиентите количества природен газ за декември, които ще бъдат осигурени по договора с азербайджанската компания, от терминала за втечнен природен газ край Александруполис, чрез доставки на втечнен природен газ през Турция и от подземното газово хранилище „Чирен“.

В приложеното сравнение на цените на европейските газови пазари към 9 ноември „Булгаргаз“ посочва цена на търсене/предлагане от 81,55/82,05 евро за мегаватчас за нидерландския хъб TTF, 83,305/83,345 евро за мегаватчас за германския VTP и 84,025/84,175 евро за мегаватчас за австрийския VTP. Посочената цена на газовия хъб „Балкан“ за 9 ноември е 80,46 евро за мегаватчас.

√ Обща стачка парализира Испания

За първи път от 14 години синдикати и работници излязоха на обща стачка в Испания.

24-часовите протестни действия са провокирани от продължаващата жилищна криза. Причината е рекордният скок на наемите, заради който все по-малко хора могат да си позволят имот.

Средната цена на наем в Испания е 1176 евро - около 98% от средната работна заплата на млад човек. Жилищната криза, в комбинация с миграционния натиск в Сеута и критиките към правителството, че не се справя с проблемите, доведоха до оставката на премиера Педро Санчес.

На 29 ноември предстоят предсрочни избори, очакванията са да бъдат спечелени от консервативната "Народна партия".

БНР

√ Липсват кандидати за директори на 11 училища в Кърджалийско

Регионалното управление по образованието в Кърджали прекрати процедурата за избор на директори на 11 училища.

Причината е, че за обявените позиции няма нито един кандидат. Учебните заведения са в неатрактивни населени места в пет общини.

"Липсата на кандидати, не мога съвсем категорично да заявя на какво се дължи, но това са места, където има маломерни и слети паралелки, отдалечени от големия център. Поради това вече втора година няма интерес. Тези училища имат временно изпълняващи длъжността директор и ще продължат да изпълняват своите функции, така че няма опасност училищата да останат без управление", каза Даниела Апостолова, началник на Регионалното управление по образованието в Кърджали.

√ Анкета на Ройтерс: ЕЦБ се готви за последно повишение на лихвите през декември

Според повечето икономисти, анкетирани от Ройтерс, през следващия месец Европейската централна банка ще извърши последното за настоящия цикъл повишение на лихвите. Въпреки това, над една трета от тях очакват още едно увеличение в началото на 2027 г., предвид факта, че инфлацията е на ниво, което е двойно по-високо от целевите 2 на сто.

Членовете на Управителния съвет на ЕЦБ на практика са решили да пристъпят към повишение на лихвите през декември, за да предотвратят "вторични ефекти", идващи от високите разходи за енергия. Това е ефекти, които са трудни за овладяване, след като веднъж се наложат.

Устойчивият икономически растеж и инфлацията, която през миналия месец достигна тригодишен връх от 4%, на фона на рискове от по-нататъшно ускоряване, накараха пазарните участници да калкулират вероятността за поне още едно повишение на лихвите през следващата година.

Повечето икономисти все още не са включили този сценарий в основните си прогнози. Те обаче се приближават към такава възможност, като предупреждават да не се разчита прекомерно на спада от над 20% при петролните фючърси, наблюдаван

през последните седмици. Ниските нива на запасите от природен газ и високата цена на синьото гориво в навечерието на зимата допълнително засилват инфлационните рискове.
Всички 71 икономисти, участвали в анкетата на Ройтерс, проведена в периода 10–12 ноември, очакват ЕЦБ да повиши лихвения процент по депозитите с 25 пункта до 2,75% през декември, след като вече направи това на заседанията си през юни и септември.
Ако това се случи, лихвеният процент ще надхвърли наскоро оценения от ЕЦБ неутрален диапазон (между 1,75% и 2,50%) – ниво, което се счита за неутрално спрямо икономиката, като нито я стимулира, нито я ограничава.
Някои от анкетираните виждат 50-процентна възможност за още едно вдигане на лихвите през март 2027 г., тъй като основната инфлация (без цени на храни и енергия) вероятно ще продължи да расте дотогава. Те смятат, че ЕЦБ може да предпочетат да действат предпазливо и да направи още едно повишение, по-скоро като предпазна мярка.
Мнозинство респонденти, или 65% (46 от 71 анкетирани), обаче прогнозират, че лихвеният процент по депозитите ще достигне пик от 2,75% през декември. Същевременно повече от една трета (25 от анкетираните) очакват още едно повишение – най-вероятно през първото тримесечие на 2027 г.
Към момента финансовите пазари калкулират две до три увеличения на евролихвите до края на следващата година, отбелязва Ройтерс.
Запитаните икономисти повишиха прогнозите си за инфлацията спрямо тези отпреди месец, като очакват ръстът на цените да остане около два пъти над целевото равнище на ЕЦБ поне до второто тримесечие на 2027 г. Прогнозира се средно ниво на инфлацията от 3,1% за тази година и 2,8% за следващата – повишение спрямо съответно 3,0% и 2,6% спрямо проучването на Ройтерс преди месец.
Очаква се също така да се засили фундаменталният ценови натиск. Прогнозата за основната инфлация, която през октомври беше на ниво от 2,2%, е тя да достигне средно 2,6% през настоящото тримесечие и 2,8% през първото тримесечие на 2027 г., което е по-високо от очакванията през октомври.
В същото време икономическият растеж на еврозоната се очаква да достигне 1,1% през тази година и 1,3% през следващата, което е увеличение спрямо октомврийското проучване, когато се очакваше нарастване на БВП с 1% през 2026 г. и с 1,2% през 2027 г

√ ЕК иска забрана за манипулативни търговски практики в интернет
Европейската комисия предлага забрана на редица манипулативни търговски практики в интернет - от фалшивите твърдения, че дадена стока е почти изчерпана, до рекламите и цените, които използват лични и чувствителни данни, за да влияят върху решенията на потребителите. Предвиждат се и ограничения върху пристрастяващите механизми в цифровите услуги, както и по-лесно прекратяване на абонаменти и безплатни пробни периоди.
Сред конкретните мерки е забрана на т.нар. "тъмни модели" - техники за манипулиране на избора на потребителите. Такива са, например, неверните твърдения, че даден продукт е почти разпродаден, които притискат клиентите да вземат прибързано решение за покупка.
При динамично променящи се цени за културни и спортни събития, компаниите ще трябва да показват актуалната цена в реално време, както и максималната възможна цена. Във виртуалните опашки за билети ще трябва да има информация за броя на оставащите билети и за най-високата цена, която може да бъде поискана.
Предвиждат се ограничения върху персонализираните реклами и цени, когато те са насочени към непълнолетни или използват чувствителни лични данни. Инфлуенсърите също ще трябва ясно да обозначават търговското съдържание, като ще бъдат въведени мерки срещу използването на доверието на непълнолетните от тяхната аудитория.
Друга група предложения е насочена срещу пристрастяващия дизайн на цифровите услуги. Потребителите ще могат да изключват функции, които ги подтикват към прекомерно или натрапчиво харчене, например постоянни напомняния и подкани за покупки. За непълнолетни ще бъдат забранени механизми, наподобяващи хазарт, например плащането за спечелване на предимство или за по-бързо напредване в дадена игра.
Комисията иска също да сложи край на капаните с безплатни пробни периоди, които автоматично се превръщат в платени абонаменти и на нежеланото автоматично подновяване на цифрови договори.
Прекратяването на абонаменти трябва да стане по-лесно, а потребителите ще имат право да получат достъп до служител, вместо да бъдат принудени да общуват единствено с автоматизирани системи. Предвидени са и ясни права при използването на изкуствен интелект, който извършва покупки от името на потребителя.

При големи нарушения със значително въздействие върху потребителите в рамките на единния пазар, ЕК ще може пряко да разследва компаниите и да им налага глоби до 6% от световния им годишен оборот.

Investor.bg

√ Прагът за регистрация по ДДС ще се увеличава поетапно през следващите три години

Прагът за регистрация на данъка върху добавената стойност (ДДС) ще се увеличава поетапно през следващите три години, решиха депутатите на първо четене с промени в Закона за ДДС, като приеха предложението на правителството, предаде БТА.

„За“ бяха 122 депутати от „Прогресивна България“. Опозицията гласува с „против“ - 49 (ГЕРБ-СДС, ДПС, петима от „Демократична България“ (ДБ), двама от „Продължаваме промяната“ (ПП) и групата на „Възраждане“), въздържаха се 18 народни представители – седем от ПП и 11 от ДБ.

Пленарната зала обсъди общо пет законопроекта за промени в закона, четирите, предложени от народни представители от различни парламентарни групи, бяха отхвърлени.

Задължително електронно фактуриране

Законопроектът на Министерския съвет предвижда поетапно увеличение на прага за регистрация по Закона за ДДС - до 60 хил. евро през 2027 г., 70 хил. евро през 2028 г. и 75 хил. евро през 2029 г.

Запазва се възможността малките предприятия, чийто оборот не надвишава прага, и занапред да имат възможност да упражняват правото си да прилагат общия режим за ДДС. Сред промените е въвеждането на задължително електронно фактуриране и отчитане в реално време за местни доставки от 2028 г.

Промяната е във връзка с уеднаквяване на изискванията с европейската рамка ViDA („ДДС в цифровата ера“), съгласно които от 1 юли 2030 г. държавите членки трябва да въвеждат в националното законодателство задължително електронно фактуриране за трансгранични доставки.

Зам.-министърът на финансите Людмила Петкова посочи, че целта на е-фактурирането е да има проследяване на ДДС в реално време, намаляване административната тежест за бизнеса и измамите с ДДС, преодоляване на неточности в отчетността, увеличаване на бюджетните приходи, дигитален мониторинг на трансакциите.

Регистрираните лица ще бъдат задължени да издават е-фактури при доставки в страната чрез национален портал, поддържан от Националната агенция за приходите. Във връзка с увеличение на прага на ДДС Петкова уточни, че целта е намаляване на административната и финансова тежест за микро- и малките предприятия, за стартиращите предприятия, със създаване на по-добри условия за развитие на предприемачеството.

Зам.-министърът отбеляза, че не е предвиден максималният за Европейския съюз праг от 85 хил. евро, защото се отчитат конкретните характеристики на националната ни икономика, добави Петкова.

Отхвърлените предложения на опозицията

В законопроекта на Мартин Димитров от „Демократична България“ се залага на увеличаване прага за задължителна регистрация по ДДС до 85 хил. евро, като целта е около 400 малки предприятия да бъдат освободени от тази данъчна тежест. „Предлагаме още дневният оборот да е до 232 евро, ако не желаеш да се регистрираш по ДДС“, посочи депутатът. Това, по думите на Димитров, е една от силните стъпки за насърчаване на малкия бизнес в тези тежки времена. Той даде пример с Румъния, която в най-тежката си криза драстично е повишила прага за регистрация, както и Италия.

„България започва да изостава, вече има девет държави от ЕС с по-висок праг за задължителна регистрация по ДДС", каза Димитров. Законопроектът беше отхвърлен с 40 гласа „за“, седем – „против“, и 131 гласа „въздържал се“.

Мнозинството с 39 гласа „за“, без „против“ и 146 „въздържал се“ не прие и законопроекта на Димо Дренчев от „Възраждане“, който предвижда праг до 85 хил. евро.

Не беше приет и законопроектът на Димо Дренчев и Петър Петров от „Възраждане“, свързан със спешна помощ за най-бедните, които са около 29% от българските граждани, сваляне на инфлацията и борба със социалното неравенство. Дренчев и Петров залагат като временна мярка нулева ставка за ДДС върху храните и напитките от малката потребителска кошница на Националния статистически институт, като олио, боб, захар. Текстовете подкрепиха 13 депутати, петима бяха против, 169 се въздържаха.

Цончо Ганев от „Възраждане“ предложи да бъде ограничено отражението от поскъпването на автомобилните горива върху потребителските цени, без метан и авиационни горива, като се сложи таван на горивата и се коригира ставката на ДДС временно на 9%. Дава се срок от 12 месеца и след изтичането на срока стандартната ставка се възстановява автоматично,

без решение на законодателния орган, пише още в предложението. То също не беше прието, получи подкрепа от само 11 народни представители, 10 бяха против, а 170 се въздържаха.

Сделките с недвижими имоти

Милен Трифонов от „Прогресивна България“ уточни, че няма да възникне задължение за предварителна регистрация за физически лица, които извършват еднократно или двукратно сделки с недвижими имоти в рамките на една календарна година. „След третата сделка за една година се счита, че попада в хипотезата за регистрация по ДДС“, подчерта той и добави, че въвеждането на е-фактуриране е смела стъпка на Министерството на финансите (МФ).

Асен Василев от „Продължаваме промяната“ определи като добра мярка увеличението на прага на ДДС, но каза, че той може да бъде вдигнат до 85 хил. евро. „Чухме аргументи от МФ, че е имало обструкция от страна на ЕС. Предлагам между двете четения да се вдигне на 85 хил. евро и да освободим малкия бизнес да се занимава всеки месец със счетоводители и да представя декларация в банки, настоя бившият финансов министър. Той припомни, че януари-март 2025 г. прагът вече е бил 85 хил. евро, след което е намален.

√ Търговският дефицит на България се разшири с 29% към септември

През периода януари - септември 2026 г. от България общо са изнесени стоки на стойност 35,599 млрд. евро, което е с 11,3% повече в сравнение със същия период на 2025 г. Същевременно в страната са внесени стоки за малко над 44,565 млрд. евро, или с 14,5% повече на годишна база.

Така общото външнотърговско салдо за периода е отрицателно, като дефицитът възлиза на почти 8,966 млрд. евро, сочат предварителните данни на Националния статистически институт. Според изчисления на Investor.bg това означава, че дефицитът е нараснал с 29% спрямо същия период година по-рано.

Само в рамките на месец септември общият износ на стоки нараства с 21,4% на годишна база до близо 4,423 млрд. евро. Това е най-силният ръст на износа от началото на годината. НСИ регистрира увеличаване на износа всеки месец тази година, след като през по-голямата част от миналата година бяха отчетени понижения.

Вносът на стоки през септември се повишава с 14,3% на годишна база до близо 5,315 млрд. евро, е дефицитът е на стойност 892 млн. евро.

Търговия с трети страни

За деветмесечието износът на стоки от България за трети страни нараства с 6,2% в сравнение със същия период на миналата година и надхвърля 12,413 млрд. евро. Основни търговски партньори на България извън ЕС са Турция, САЩ, Сърбия, Китай, Обединеното кралство, Република Северна Македония и Грузия, които формират 46,5% от износа за трети страни.

Най-голям ръст е отбелязан в сектор „Мазнини, масла и восъци от животински и растителен произход“ (86,7%), а най-голям спад се наблюдава в сектор „Безалкохолни и алкохолни напитки и тютюн“ (-6,2%).

Вносът на стоки от трети страни у нас през деветте месеца се повишава с 25,5% до 20,700 млрд. евро, като най-голям е стойностният обем на стоките, внесени от Турция, Китай, Казахстан и Сърбия.

При вноса, разпределен най-голямо увеличение е отчетено в сектор „Необработени (сурови) материали, негодни за консумация (изкл. горивата)“ (68,7%). Спад не се наблюдава в нито един от секторите.

Търговският дефицит на България с трети страни за периода е в размер на 8,287 млрд. евро.

Търговия с ЕС

НСИ разпространи днес и данни за търговията на България със страни от Европейския съюз, но за по-кратък период (януари - август 2026 г.). Износът на български стоки за ЕС за осемте месеца се увеличава с 13,2% в сравнение със същия период на миналата година и е на стойност 20,289 млрд. евро. Основни търговски партньори на България са Германия, Румъния, Италия, Гърция и Франция, които формират 68,1% от износа за ЕС.

Вносът на стоки от ЕС у нас също се покачва, но по-бавно – с 6,4% до 21,033 млрд. евро. Най-голям е стойностният обем на стоките, внесени от Германия, Румъния, Гърция, Италия и Нидерландия.

Търговският дефицит на България с ЕС е на стойност 743,5 млн. евро.

При износа най-голям ръст е отбелязан в сектор „Минерални горива, масла и подобни продукти“ (49,7%), а най-голям спад се наблюдава в сектор „Разнообразни готови продукти“ (-19,6%). При вноса най-голямо увеличение е отчетено в сектор „Необработени (сурови) материали, негодни за консумация (изкл. горивата)“ (9,8%). Най-голям спад се наблюдава в сектор „Безалкохолни и алкохолни напитки и тютюн“ (-3,8%).

√ Инвеститорите се насочват към защитни акции на фона на пазарната несигурност

Глобалните фондови пазари се намират в „състояние на повишена готовност“, смятат анализатори, които следят пренасочването на инвестициите от по-рисковите технологични акции към защитни сектори, пише CNBC.

Технологичните акции - ключов двигател на борсовите ръстове през последните години - се отличават със значителна волатилност през 2026 г. Опасенията около изкуствения интелект (AI), особено по отношение на капиталовите разходи, паричните потоци, задлъжнялостта и кръговото финансиране, предизвикаха няколко вълни на нестабилност на пазарите от началото на годината.

Победата на демократите на междинните избори за Конгреса в САЩ засили натиска върху сектора през миналата седмица. Технологично ориентираният индекс Nasdaq Composite на Wall Street е нараснал с около 8,7% от началото на годината към приключването на търговията на 9 ноември. През октомври обаче показателят заличи част от натрупаните си ръстове, след като се понижи с 5,3% в рамките на месеца.

В състава на индекса влизат водещи технологични компании като Nvidia, Microsoft, Alphabet и Apple. През последните дни бенчмаркът отбелязва възстановяване, но остава на отрицателна територия за ноември, като до момента губи 0,7% за месеца, след като миналата седмица навлезе в зона на корекция.

Nasdaq не е единственият технологично ориентиран индекс, който отчита значителни загуби през последния месец. Южнокорейският бенчмарк Kospi, който има голяма експозиция към полупроводниковия сектор, загуби 16,2% през октомври и се понижава с над 8% от началото на ноември.

Показателят MSCI World Information Technology загуби 7% през октомври, а през настоящия месец е отбелязал допълнителен спад от 4,6%. Американският технологичен индекс на MSCI се е понижил с 11,5% от октомври насам.

В същото време акциите на компаниите от защитните сектори отбелязват широкомащабно поскъпване.

Индексите на MSCI, обхващащи секторите на стоките от първа необходимост, здравеопазването и комуналните услуги - смятани за по-стабилни инвестиционни активи на фондовия пазар в периоди на волатилност или несигурност - отбелязват значителен ръст през последния месец.

В публикуван в понеделник анализ Аластър Пиндер, ръководител на отдела за нововъзникващи пазари и глобална стратегия за акции в HSBC, заяви, че последните движения на фондовите пазари са били „изключително резки и според нас прекомерни“.

„Пазарът вече калкулира по-висок риск при изпълнението на проектите и забавяне на капиталовите разходи“, посочи той по отношение на развитието на изкуствения интелект. „След като американските компании от полупроводниковия сектор се търгуват при съотношение цена/печалба (P/E) от 13,5 пъти очакваната печалба за следващите 12 месеца, след понижение на оценките с 45% от юни насам, колко още негативни фактори могат да бъдат калкулирани в цените?“

Той добави, че фундаменталните показатели като цяло изглеждат стабилни.

„Пренасочването към защитни акции изглежда прекомерно“, заяви той. „Walmart се търгува при 40 пъти очакваната печалба - близо до рекордно високо ниво, докато Nvidia се търгува при 13 пъти - около рекорда.“

Ръководителят на инвестиционния отдел на AJ Bell Рус Моулд определи състоянието на фондовите пазари като „състояние на повишена готовност“, съдейки по начина, по който инвеститорите променят секторното разпределение на своите портфейли.

„Подобни движения имат значение и могат да помогнат на инвеститорите, които подбират отделни акции, при вземането на инвестиционни решения. Това важи особено предвид старата максима, че „слаба акция в силен сектор ще се представи по-добре от силна акция в слаб сектор“, посочи той в анализ, публикуван тази седмица.

Анализът на AJ Bell на 11-те т.нар. „суперсектора“ в индекса S&P Global 1200 показва, че през втората половина на 2026 г. до момента най-добре се представят акциите на компаниите от секторите на здравеопазването и стоките от първа необходимост след енергийния сектор, който е сред основните бенефициенти от рязкото поскъпване на петрола вследствие на войната на САЩ в Иран.

Данните показват, че технологичният сектор е преминал от най-добре представящия се сектор през първата половина на годината, с ръст от 28,4%, до най-слабо представящия се през втората половина, след като е загубил над 11%.

„Информационните технологии преминаха от върха към дъното, като от най-добре представящия се сектор се превърнаха в най-слабо представящия се“, коментира Моулд.

„Енергийният сектор демонстрира устойчивост, както и секторите на стоките от първа необходимост и здравеопазването, докато индустриалният сектор се представя видимо слабо. Тези тенденции може да отразяват продължаващите опасения

относно икономическите перспективи за следващата година, както и тревогите дали от балона около изкуствения интелект започва да излиза въздух“, добавя той.

Мениджър

√ 1069,36 евро е средният осигурителен доход за септември

Националният осигурителен институт обяви, че размерът на средния осигурителен доход за страната за месец септември 2026 г. е 1069,36 евро.

Размерът на средномесечния осигурителен доход за страната за периода от 01.10.2025 г. до 30.09.2026 г. е 1018,78 евро.

Определеният средномесечен осигурителен доход за страната за посочения период служи при изчисляване размерите на новоотпуснатите пенсии през месец октомври 2026 г., съгласно чл.70, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване.

√ Парламентът прие единодушно по-високи данъчни облекчения за родители от догодина

С пълно единодушие от 191 гласа "за", без "против" и "въздържал се", депутатите приеха на първо четене промените в Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

С измененията се повишават данъчните облекчения за родителите, като при едно дете реално в семейството остават 500 евро, 1000 евро ще бъде за две, а за три или повече деца - 1500 евро. За дете с увреждания сумата е 1200 евро.

Други 200 евро могат да бъдат спестени, ако семейството може да докаже разходи за образователни, спортни или здравни дейности на детето.

Запазва се възможността облекченията да се ползват авансово през годината чрез работодателя, предава БНР.

От "Възраждане" и ДПС изразиха съмнения, че изискването документите за допълнителните занимания на децата да се пазят шест години за евентуални проверки на НАП ще затрудни родителите.

"И още повече, че очаквам изобретателността на българските родители така да доведе дотам, че да бъдат извеждани като разходи всякакви неща, включително ходене на фитнеси на самите родители и купуване на всякакви луксозни стоки или Бог знае какво. Трябва да има все пак някакъв контрол, да не отваряме и врата в полето", каза Димо Дренчев от "Възраждане".

От "Прогресивна България" се съгласиха, че преди второто четене на закона текстовете трябва да бъдат прецизирани. Милен Трифонов препоръча НАП да проведе информационна кампания.

"В крайна сметка те са пренебрежимо малки и като фискален ефект. Все се надявам, че българските граждани и родителите ще проявят добросъвестност и няма да се възползват от тях. Това, което, нали, на всеки му идва, както и господин Дренчев, мисля, че го каза, нали, идея да ползва тези данъчни облекчения за нещо, което не е свързано с развитието на техните деца", каза Милен Трифонов.

Опозицията оспори и актуализирането на размерите на глобите и имуществените санкции.

"А реалното увеличение на глобите е 100%, не е превалутирано, а 100%. Да, не са били пипнати глобите от много време насам, но въпросът, който си задаваме, е сега ли е времето и по този начин ли трябва да бъде осъществено увеличението", посочи Айтен Сабри от ДПС.

Милен Трифонов от "Прогресивна България" напомни, че финансовите санкции не са актуализирани от 2007 г. Той даде пример с глобата за неподаване на годишна данъчна декларация, чийто максимален размер сега е 500 лв.

"Представете си, че аз съм данъчно задължено лице и имам стотици хиляди доходи, които обаче решавам да не обявя и рискувам в най-лошия случай да бъда санкциониран с 500 лева. Еми, тук колегите юристи се сещат, че нито генералната, нито индивидуалната превенция ще подейства, тъй като санкцията е прекалено ниска", добави Милен Трифонов.

√ Сингапур иска по-голям дял от световния пазар на злато. Закъснял ли е за подобен ход?

Сингапур засилва усилията си да се превърне в основен играч на световния пазар на злато, залагайки на това, че нова услуга за съхранение на злато в централната банка и данъчни стимули ще му помогнат да привлече повече потоци от кюлчета, пише CNBC.

Във вторник Паричната администрация на Сингапур стартира услуга за съхранение на злато за чуждестранни централни банки и суверенни организации, с начален капацитет от 500 метрични тона.

Градът-държава също така планира да въведе данъчни облекчения за някои услуги на едро, свързани със златото, като съхранение, рафиниране, тестване и брокерство. През юни Сингапур представи планове за физическа система за клиринг на злато, която да улесни сетълмента на сделки с кюлчета в града, като се очаква операциите да започнат през първото тримесечие на 2027 г.

Инициативите отбелязват последния опит на страната да се утвърди като ключов център за злато, наред с утвърдени центрове като Лондон и Швейцария, тъй като все повече търговска активност със злато се измества към Азия.

Но навлизането на пазар, доминиран от утвърдени търговски центрове, може да се окаже трудна битка. Например, в края на октомври лондонските трезори са съхранявали около 9850 метрични тона злато, включително търговски и централнобанкови хранилища.

Усилията от Сингапур идват и в момент, когато конкурентът му Хонконг също разширява своята инфраструктура за съхранение и клиринг на злато, възползвайки се от близостта си до Китай – най-големия пазар на злато в света.

„Сингапур е закъснял много, тъй като изграждането на физически център изисква обем, когато става въпрос за структури, обезпечени с търговия“, каза Юрг Кинер, главен инвестиционен директор в Swiss Asia Capital.

„Най-големият пазар на злато е Китай, а прозорецът му към останалия свят е Хонконг“, каза той пред CNBC, като добави, че Сингапур не е в добра позиция да се конкурира с Хонконг в търговията, обезпечена със злато.

Кинер каза, че Сингапур вместо това би могъл да си изгради ниша във физическото съхранение на злато за финансови институции, въпреки че търговските услуги за трезори вече се предлагат в града-държава, включително в неговия високоохраняван свободен порт близо до летище Чанги.

Амбициите за съхранение

За разлика от търговските трезори, новото съоръжение ще се управлява от централната банка на Сингапур, предлагайки на чуждестранните парични власти алтернативен суверенен попечител на тяхното злато.

„Това не е нещо, което виждаме да се случва толкова често на пазара на злато или в общността на централните банки“, каза Шаокай Фан, глобален ръководител на централните банки в Световния златен съвет.

Ходът идва в момент, когато централните банки все по-често преоценяват къде съхраняват своите кюлчета на фона на геополитическото напрежение, каза Фан. През последните 12 месеца няколко държави диверсифицираха съхранението на злато, като много от тях планират да го направят, според доклад на Световния златен съвет, публикуван през септември.

Политическата стабилност на Сингапур, силната правна рамка и обширната въздушна свързаност биха могли да го направят привлекателна алтернатива на традиционните центрове за съхранение, добави той.

Николас Кавалис, управляващ директор на Metals Focus, заяви, че услугата за суверенно съхранение представлява важно допълнение към съществуващата златна инфраструктура на Сингапур, но предупреди, че самото съхранение няма да е достатъчно за установяване на напълно функциониращ пазар.

Най-голямото предизвикателство е изграждането на достатъчна ликвидност и търговска активност, за да се конкурира с Лондон, който остава доминиращият световен извънборсов пазар на злато.

Както Сингапур, така и Хонконг все още развиват своята местна клирингова инфраструктура, каза Кавалис, което означава, че нито един от тях не е изградил дълбоката търговска екосистема, която е в основата на господството на Лондон.

Привличането на злато от централната банка би могло да помогне на Сингапур да изгради тази ликвидност, особено ако кюлчетата, съхранявани локално, могат да бъдат мобилизирани за трансакции.

Потенциал за растеж

Усилията на Сингапур идват в момент, когато потоците от злато вече са предшествали значителна трансформация през последното десетилетие.

В исторически план голяма част от световните кюлчета са се движили през Лондон и Швейцария, където са се търгували или рафинирали големи златни кюлчета, преди да бъдат изпратени до азиатските пазари. Но разширяването на азиатските рафинерии и нарастващото регионално търсене все повече позволяват на златото да се движи директно между азиатските пазари, намалявайки зависимостта им от европейските търговски центрове, каза Кавалис.

Развитието на по-усъвършенствани златни хъбове в Азия би могло да ускори тази промяна.

Въпреки това, Хонконг може да има предимство в обслужването на централни банки и институции, чиито финансови дейности са тясно свързани с Китай, докато Сингапур би могъл да се хареса на тези, които вече са активни на банковите и финансовите пазари, каза Кавалис.

Фан вижда възможност за растеж и на двата центъра. „Виждаме как двата центъра се допълват взаимно, а не реално се конкурират“, каза той.

Вицепремиерът на Сингапур Ган Ким Йонг също отхвърли предположенията, че двата финансови центъра се стремят да си осигурят по-голям дял от един и същ пай. *„Това не е игра с нулев резултат“*, каза Ган във вторник, добавяйки, че трезорът на Сингапур ще предостави на централните банки друга възможност за диверсификация на мястото, където държат резервите си.

Дали Сингапур може да превърне репутацията си на надежден финансов център в значими потоци от кюлчета, предстои да видим. *„Това е малко като кокошка и яйце, защото за да привлечете обеми, ви е необходима ликвидност, но за да получите ликвидност, ви трябват обеми“,* каза Фан.

Business.dir.bg

√ Фискалният съвет: Приходите от данъци и осигуровки в бюджет 2027 са надценени

Приходите от данъчните и осигурителните мерки в проектобюджета за 2027 г. са надценени с над 600 млн. евро, а очакваният ефект от някои от тях е значително по-малък от прогнозирания от Министерството на финансите. Това е една от основните критики на Фискалния съвет в становището му за държавния бюджет и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2027-2029 г.

Според оценката на институцията заложените от финансовото министерство допълнителни приходи от мерките възлизат на 1,926 млрд. евро, докато собствените изчисления на съвета показват около 1,30 млрд. евро. Особено голямо е разминаването при еднократния данък върху свръхпечалбите. От него правителството очаква да събере 800 млн. евро, докато симулацията на Фискалния съвет сочи постъпления от едва около 211 млн. евро. Така този данък формира 42% от общия прогнозен ефект на приходните мерки според разчетите на Министерството на финансите.

Надценени са и очакванията за приходите от осигуровки и електронно фактуриране през 2028-2029 г. Според Фискалния съвет разликата между прогнозите на министерството и неговата оценка е между 600 млн. и 1 млрд. евро годишно.

Заради тези рискове и липсата на достатъчно устойчиви ограничения на разходите институцията препоръчва проектобюджетът за 2027 г. да бъде допълнен с трайни мерки за около 1% от брутния вътрешен продукт, или приблизително 1,4 млрд. евро. Според съвета сегашната бюджетна рамка не гарантира с достатъчна вероятност изпълнението на договорения с Европейския съюз корективен път за намаляване на дефицита.

Макар бюджетният проект формално да следва препоръките на Съвета на ЕС, планираната консолидация разчита на еднократен данък, приключването на Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ), клаузата за отбрана и тавани на разходите, зад които не стоят конкретни мерки. При тази конструкция прекомерният дефицит се очаква да бъде коригиран едва през последната възможна година, при минимален резерв срещу евентуално забавяне на икономиката. Фискалният съвет очаква такъв риск през 2028 г.

Институцията поставя под съмнение и твърдението, че бюджетът предвижда реално свиване на разходите. Делът им в консолидираната фискална програма трябва да намалее от 43,5% от БВП през 2026 г. до 39,6% през 2027 г. Според съвета това понижение не е резултат от трайна бюджетна консолидация, а основно от приключването на разходите по ПВУ и от нарастването на номиналния БВП.

В номинално изражение общите разходи намаляват с 800 млн. евро, но разходите по сметките за средства от ЕС се свиват с 3,5 млрд. евро, докато националните разходи нарастват с 5,5%, или с 2,7 млрд. евро.

Фискалният съвет отчита още, че еднократните разплащания към общините и Агенция "Пътна инфраструктура", както и националното финансиране по ПВУ, са около 2,15 млрд. евро. Без тях подлежащият дефицит за 2026 г. би бил приблизително 3,9% от БВП. Затова заложеният за 2027 г. дефицит от 3,5% не означава реално подобрение на бюджетната позиция, посочва институцията.

Според оценката, ако се реализират идентифицираните рискове, дефицитът може да остане между 3,4% и 4,4% от БВП до 2029 г.

Освен трайни мерки за ограничаване на разходите Фискалният съвет препоръчва да бъде осигурен и буфер от поне 0,5% от БВП под тавана на нетните разходи за всяка година. Така изпълнението на фискалните правила няма да зависи от една мярка или от използването на клаузата за отбрана.

Институцията настоява и за преразглеждане на еднократния данък върху свръхпечалбите. Ако той остане в бюджета, постъпленията от него трябва да се използват единствено за намаляване на дефицита, а третирането му да бъде предварително изяснено с Европейската комисия.

√ ЕС договори бюджет от 199,7 млрд. евро за 2027 г.

Европейският парламент и държавите членки постигнаха споразумение за бюджета на Европейския съюз за 2027 г. в размер на около 199,7 млрд. евро. Сред основните приоритети при разпределението на средствата са повишаването на конкурентоспособността, сигурността и отбраната, както и подкрепата за Украйна. Това съобщиха АПА и ДПА след продължилите до ранните часове на днешния ден преговори в Брюксел.

Договореният бюджет е малко под предложението на Европейската комисия, която настояваше за 199,9 млрд. евро. За сравнение, бюджетът на ЕС за 2026 г. е около 190 млрд. евро.

Според държавите членки постигнатият компромис осигурява необходимото финансиране за изпълнението на вече одобрените европейски програми, като същевременно запазва възможност за реакция при извънредни обстоятелства. Сред потенциалните предизвикателства са развитието на войната в Украйна и кризите в Близкия изток.

Споразумението все още трябва да получи официалното одобрение на Съвета на ЕС и Европейския парламент.

Бюджетът за 2027 г. е последният в рамките на настоящата Многогодишна финансова рамка на ЕС за периода 2021-2027 г. Общият ѝ обем е около 1,1 трилиона евро, като основната част от финансирането се осигурява чрез вноските на държавите членки.

Паралелно с договарянето на бюджета за следващата година в Брюксел продължават дискусиите за дългосрочната финансова рамка за периода 2028-2034 г. Европейската комисия предлага за 7-годишния период да бъдат предвидени 1,826 трилиона евро, но позициите на страните членки остават раздалечени.

Австрия, Германия, Нидерландия, Финландия, Швеция и Дания са сред държавите, които определят предложената сума като прекалено висока и настояват за по-строг контрол върху разходите.

Междувременно Германия настоява държавите членки да поемат общ ангажимент за финансирането на Украйна. В писмо до председателя на Европейския съвет германският канцлер Фридрих Мерц призова всички страни от ЕС "без изключение" да се ангажират с покриването на очаквания бюджетен недостиг на Киев през 2027 г., преди да започнат обсъжданията по следващата многогодишна финансова рамка.

Искането на Берлин предизвика реакции и в България, където депутати от бюджетната комисия в Народното събрание коментираха германския призив и въпроса за финансовата подкрепа за Украйна.

√ ЕЦБ: Предсрочното напускане на Лагард няма да забави дигиталното евро

Предсрочното напускане на Кристин Лагард от поста президент на Европейската централна банка (ЕЦБ) няма да забави проекта за въвеждане на дигитално евро. Това заяви в Лисабон Алесандро Джованини, съветник на ръководителя на програмата за дигиталното евро, по време на Web Summit - една от най-големите технологични конференции в Европа, предаде Euronews.

Той посочи, че подготовката за пилотната фаза, планирана за следващата година, продължава, а европейските законодатели са поели ангажимент да постигнат съгласие по необходимото законодателство до края на 2026 г. "Не се притеснявам, че каквато и да е промяна или друго обстоятелство ще повлияе на проекта, защото това е стратегически проект", заяви Джованини Той подчерта, че дигиталното евро е "европейски проект", а не инициатива единствено на ЕЦБ.

Миналия месец Лагард обяви, че ще се оттегли на 7 февруари 2027 г. - почти 9 месеца преди изтичането на мандата ѝ. През януари Изабел Шнабел от Германия също напуска 6-членния Изпълнителен съвет на ЕЦБ, а мандатът на главния икономист Филип Лейн изтича през май. Сред основните кандидати за наследник на Лагард са испанецът Пабло Ернандес де Кос и нидерландецът Клаас Кнот.

През март лидерите на ЕС призоваха преговорите по законодателството за дигиталното евро да приключат до края на тази година, преди началото на пилотната програма през 2027 г. "Това е ангажиментът, който имаме от съзаконодателите", обясни Джованини, визирайки Европейския парламент и правителствата на страните членки.

От юли двете страни водят т.нар. тристранни преговори с Европейската комисия - последния етап от процедурата по приемане на законодателство в ЕС. Последният кръг от разговорите се е състоял миналия четвъртък, а Ирландия, която координира преговорите от името на държавите членки, се стреми към споразумение на 18 ноември.

Сред нерешените въпроси е начинът, по който ще се изчисляват таксите за търговците, приемащи плащания с дигитално евро. Това е важна част от бизнес модела на новата валута. ЕЦБ се стреми да бъде готова за първото ѝ емитиране през 2029 г., като техническата подготовка напредва независимо от продължаващите дискусии в Брюксел.

През юли централната банка избра 36 банки и компании за разплащания, сред които Дойче банк, УниКредит и Страйп, за участие в 12-месечен пилотен проект, който трябва да започне през втората половина на 2027 г. Миналия месец бяха

определени и доставчиците на мрежови услуги, които ще свържат участниците с платформата на ЕЦБ. Сред тях са платежната компания Некси и телекомуникационната група Телефоника.
Първите тестови транзакции ще се осъществят "след по-малко от 1 година", каза Джованини. Той уточни, че компаниите, които изграждат системата, са европейски и са под контрола на други европейски компании.
Банките няма да плащат за общата инфраструктура. По думите на Джованини тя ще бъде финансирана от ЕЦБ и ще бъде предоставяна безплатно на всички участници. Централната банка оценява разходите за разработване на системата до първото емитиране на около 1,3 млрд. евро. Поддръжката ѝ ще струва приблизително 320 млн. евро годишно от 2029 г. нататък. Тези разходи ще бъдат поети от централните банки в еврозоната, както е и при банкнотите.
Европа изостава от Китай, който тества дигиталния юан още от 2019 г. САЩ поеха в противоположна посока със закона GENIUS, приет миналата година, който остави по-голяма роля на частните стейбълкойни - криптотокени, чиято стойност е обвързана с валута като щатския долар. "Най-подходящият момент да засадиш дърво е бил вчера", призна Джованини. Той добави, че "Европа има собствен ритъм и трябва да приемем и темпото, което налага законодателният процес". Според него най-важното е "да не губим време". Периодът до 2029 г. отразява мащаба на задачата, отбеляза той. Необходимо е да бъдат координирани над 4000 доставчици на платежни услуги и милиони търговци.
Една от основните цели на дигиталното евро е да намали зависимостта на Европа от международни картови оператори като Виза и Мастъркард. Миналата седмица членът на Изпълнителния съвет на ЕЦБ Пиеро Чиполоне заяви, че в 13 държави от еврозоната плащанията с карти в търговските обекти се обработват изцяло от компании извън Европа.
За разлика от Китай, където от януари банките могат да изплащат лихва по дигиталните портфейли в юани, дигиталното евро няма да носи доходност. "Както не получавате доходност от банкнотите си, така няма да получавате доходност и от дигиталното евро", обясни Джованини. Банките и финтех компаниите обаче ще могат да предлагат собствени бонуси и стимули на клиентите си.
Критиците на дигиталните валути на централните банки предупреждават, че те могат да дадат възможност на държавата да следи или дори да контролира разходите на гражданите. Джованини отхвърли тези опасения.
По време на дискусията той показа банкнота от 20 евро и обясни, че плащанията с дигитално евро без интернет връзка ще функционират по начин, сходен с плащането в брой. При тях сумата ще може да бъде прехвърлена чрез доближаване на телефони. "Доближавам телефона си до вашия и никой няма да знае, че съм ви дал 20 евро", обясни той.
Системата ще проверява единствено дали дигиталният токен е автентичен, без да оставя "дигитална следа, че той е дошъл от мен и е отишъл при вас или че произхожда от моята банка". Този вид плащания обаче ще бъдат подчинени на определени лимити, които законодателите обсъждат. Целта е да се ограничат рисковете от пране на пари и финансиране на тероризма.
При онлайн плащанията банките ще знаят кой на кого превежда средства, както е и при сегашните разплащания. ЕЦБ обаче ще има достъп само до псевдонимизирани данни, които не разкриват пряко самоличността на участниците.
"ЕЦБ, която се намира между участниците в плащането, никога няма да вижда нищо", увери Джованини. Той направи сравнение със сегашните картови схеми, които посредничат при обработването на плащанията.

3e-news.net

√ Нови 2 млрд. евро срещу скъпата енергия: Бизнесът получава по-голяма подкрепа, а домакинствата – ценова защита
Правителството подготвя пакет от мерки за общо 2 млрд. евро в подкрепа на домакинствата, бизнеса и енергоемките предприятия заради високите цени на енергията. Това обяви вицепремиерът и министър на икономиката Александър Пулев на брифинг след срещи с представители на индустрията, работодателските организации и синдикатите.
"В резултат на един доста конструктивен диалог сме готови да обявим цялостен пакет от мерки в размер на 2 милиарда евро в подкрепа на българските домакинства, семействата, битовите и небитовите потребители, както и енергоемката индустрия", заяви Пулев. Той определи ситуацията като безпрецедентна заради натрупването на геополитически кризи - пандемията от COVID-19, войната в Украйна, вътрешните структурни проблеми на България и конфликта в Иран. Според него тези събития са оказали силен натиск върху международните енергийни пазари, предизвикали са инфлация и са влошили конкурентоспособността на домакинствата и бизнеса.
"Това не е просто поредният енергиен шок. Международната агенция по енергетика го определи като най-сериозната криза в историята на енергетиката. Цените са безпрецедентни - такива са и мерките на правителството", посочи икономическият

министър. Пулев увери, че цените на електроенергията и парното за домакинствата няма да се повишават през отоплителния период. Гаранцията обхваща и природния газ, където също са предвидени компенсации
За енергоемките предприятия правителството предвижда увеличение на интензитета на компенсациите от 50% на 70% по вече действащата програма. Промяната се съгласува с европейските институции, тъй като трябва да отговаря на правилата за държавна помощ.
Небитовите потребители ще получават подкрепа чрез комбинация от инструменти - Фонд "Сигурност на електроенергийната система" и Българската банка за развитие, обясни Пулев.
Министърът на енергетиката Ива Петрова представи и подробности за нова програма на стойност 500 млн. евро, насочена към търговците, малките и средните предприятия и енергоемката индустрия.
Тя потвърди, че цените на електроенергията и парното за домакинствата са гарантирани за целия настоящ регулаторен период. Действащите компенсационни механизми през Фонд "Сигурност на електроенергийната система" са финансово обезпечени, а необходимите количества електроенергия и цените им са осигурени чрез договори на специалния сегмент на Българската независима енергийна борса.
Нов елемент в пакета ще бъде програма за подпомагане на домакинствата, които използват природен газ за отопление. Тя ще действа през зимните месеци - от ноември до март, когато разходите за синьото гориво са най-високи. Очаква се условията по нея да бъдат обявени в рамките на седмица. По думите на Пулев за компенсациите на битовите потребители на газ ще бъдат необходими 10 млн. евро.
За останалите небитови потребители ще се увеличи размерът на ежемесечните компенсации, когато цената на електроенергията за базов товар надхвърля 180 евро за мегаватчас. Това ще стане чрез комбиниране на подкрепата с финансиране през Българската банка за развитие, обясни енергийният министър.

√ Уолстрийт още не е излязъл от бурята: четири сигнала показват, че борсовото дъно може да не е далеч

Американският фондов пазар преминава през сериозно преосмисляне на инвестиционните нагласи, след като продължилото с години рали на технологичните и компаниите, свързани с изкуствения интелект, започна да губи инерция. Последвалите разпродажби поставиха инвеститорите пред ключовия въпрос: приключи ли корекцията, или най-трудната част от нея тепърва предстои?
Първоначалните признаци на стабилизиране дават известни основания за оптимизъм, но според анализатори е твърде рано да се обявява окончателно пазарно дъно.
След като технологично ориентираният индекс Nasdaq-100 достигна рекордни стойности в началото на октомври, последвалият спад свали технологичните и AI акциите с приблизително 10% под последните им върхове. През последните борсови сесии се появиха признаци на възстановяване, но те все още не са достатъчно убедителни, за да потвърдят обръщане на тенденцията.
Анализът на Reuters се основава на четири основни показателя, които могат да помогнат за оценката на състоянието на пазара: позиционирането на инвеститорите в технологичния сектор, взаимната зависимост в движението на акциите, търсенето на борсови опции и техническите индикатори.
Два от тези показатели дават основания за предпазлив оптимизъм, третият изпраща противоречиви сигнали, а четвъртият продължава да предупреждава за рискове.

1. Прекомерното струпване на капитали в технологичния сектор започва да се разсейва

Една от основните причини за уязвимостта на американския фондов пазар през последните месеци беше изключително високата концентрация на инвестиции в големите технологични компании и бизнеса с изкуствен интелект.
Акциите на най-големите технологични корпорации бяха основният двигател на възходящия тренд на Уолстрийт. Това обаче създаде и сериозен риск: когато инвеститорите започнат едновременно да намаляват експозициите си към един и същ сектор, натискът върху цените може да се окаже непропорционално голям.
Според данни на Deutsche Bank от края на септември насам инвеститорите постепенно са намалявали вложенията си в технологични акции, като са пренасочвали част от капитала към други отрасли.
Разпродажбите през миналата седмица са свалили позиционирането в технологичния сектор дори под равнищата от април 2025 г., когато обявените от американската администрация мита предизвикаха сериозни сътресения на финансовите пазари.
Стратезите на Deutsche Bank определят последния спад до голяма степен като принудително освобождаване от натрупани инвестиционни позиции.

Това е важен момент за пазара. Когато голяма част от прекомерно оптимистично настроените инвеститори вече са намалили експозициите си, потенциалът за допълнителни принудителни продажби може да се свие. Именно това създава предпоставки за възстановяване, ако корпоративните резултати и икономическите условия останат достатъчно устойчиви.
Според анализаторите на банката технологичният сектор вече се намира близо до долната граница на историческия диапазон на инвеститорското позициониране. Подобни равнища в миналото са били последвани от възстановяване на относителното представяне на технологичните акции.
Deutsche Bank запазва наднормената си експозиция към сектора, което показва, че въпреки краткосрочните сътресения някои институционални инвеститори продължават да виждат значителен дългосрочен потенциал.
Предстоящото първично публично предлагане на Anthropic ще бъде допълнителен тест за апетита на Уолстрийт към инвестиции в изкуствен интелект. Интересът към компанията ще покаже дали инвеститорите все още са готови да плащат високи оценки за перспективите на AI индустрията, или вече изискват по-убедителни доказателства за бъдещата рентабилност.

2. Разпродажбите засега не изглеждат като начало на мащабен икономически срив

Вторият показател, който дава известни основания за оптимизъм, е взаимната корелация между акциите.
Този показател измерва доколко отделните компании се движат в една и съща посока. Когато корелацията се повишава рязко, това често означава, че инвеститорите продават широкообхватно, без да правят особена разлика между отделните компании и отрасли.
Такава ситуация може да бъде признак за системен страх, при който негативните очаквания обхващат целия пазар.
Според анализ на Barclays от 27 октомври тримесечната реализирана корелация между 50-те най-големи компании в S&P 500 е достигнала рекордно ниско равнище в края на септември.
Това отразява специфичната структура на настоящия борсов цикъл, при който отделни инвестиционни теми, най-вече изкуственият интелект, оказват много по-силно влияние върху определени компании, отколкото общите макроикономически фактори.
Последвалите разпродажби увеличиха очакванията за по-синхронизирано движение на акциите, но покачването на подразбиращата се корелация остана сравнително ограничено.
Според Роки Фишман, основател на Asym Research, липсата на по-рязък скок показва, че инвеститорите разглеждат последните сътресения по-скоро като проблем, концентриран в определени сектори, отколкото като признак за сериозно влошаване на цялата икономика.
Това разграничение е изключително важно.
Ако проблемът е основно в оценките на технологичните компании и очакванията за възвръщаемостта от AI инвестициите, останалите сектори могат да продължат да функционират сравнително нормално.
Но ако разпродажбите започнат да обхващат едновременно финансовите компании, промишлеността, потребителския сектор и останалите основни отрасли, тогава рискът от по-дълбока пазарна корекция ще нарасне значително.

3. Пазарът на опции изпраща противоречиви сигнали

Третият показател е свързан с търговията с борсови опции, която през тази година се превърна в един от важните двигатели на възходящото движение на американските акции.
Особено активни бяха индивидуалните инвеститори, които купуваха рекордни количества кол опции – договори, даващи право за закупуване на акции на предварително определена цена.
Този интерес имаше допълнителен ефект върху пазара. Финансовите посредници, които поемаха насрещната страна на тези сделки, често трябваше да купуват съответните акции, за да хеджират риска си. Така търсенето на опции допринасяше за допълнителен възходящ натиск върху цените.
През миналата седмица обаче този механизъм се обърна.
Покупките на кол опции върху AI акции от страна на индивидуалните инвеститори рязко намаляха. Според данни на Carrick Lane именно тази промяна е била най-голямата промяна в инвеститорското позициониране зад разпродажбите около изборите в САЩ.
Това отслабване на спекулативния ентусиазъм има две страни.
От една страна, то означава, че пазарът вече не е толкова претоварен с краткосрочни оптимистични залози. Това може да намали риска от нови принудителни продажби и резки ценови движения.

От друга страна, търсенето на пут опции – договори, които дават право за продажба на акции на определена цена и често се използват за защита срещу спад – все още не е достигнало равнища, които биха сигнализирали за пълно изчерпване на песимистичните настроения.
Индикаторът, измерващ относителното търсене на пут спрямо кол опции, се намира приблизително в средата на 13-годишния си диапазон.
Според Джон Маршал от Carrick Lane това означава, че AI инвестиционната тема вече не изглежда толкова претоварена в краткосрочен план, но сигналът все още не е достатъчно силен, за да оправдае покупки на акции единствено въз основа на позиционирането.
С други думи, част от спекулативната пяна е изчезнала, но пазарът все още не е достигнал състояние на капитулация, при което дори най-песимистично настроените инвеститори са се отказали от позициите си.

4. Техническият анализ предупреждава за още няколко седмици на волатилност

Най-предпазливият сигнал идва от техническия анализ.
Въпреки частичното възстановяване на технологичните акции след разпродажбите около междинните избори в САЩ, краткосрочните графики продължават да показват слабост.
Според Марк Нютън, ръководител на отдела за технически стратегии във Fundstrat Global Advisors, все още няма убедителни доказателства, че пазарът е преминал през окончателно прочистване на спекулативните позиции.
Той посочва, че възстановяването на борсово търгувания фонд Invesco QQQ, който следи представянето на Nasdaq-100, е спряло малко под низходящата трендлиния, формирала се в края на октомври.
Това е важен технически сигнал, тъй като подобна съпротива може да ограничи възстановяването и да предизвика нови продажби.
Допълнителен проблем е липсата на т.нар. DeMark сигнал за изчерпване на тенденцията. Този технически инструмент се използва за установяване на моменти, когато дадено възходящо или низходящо движение може да губи инерция и да е близо до обръщане.
При отсъствието на подобни сигнали и предвид продължаващата слабост на краткосрочния импулс Нютън очаква американските акции да останат волатилни през следващите няколко седмици.
Неговата позиция е показателна за разликата между очакванията за дългосрочно възстановяване и оценката на непосредствената пазарна ситуация.
Според него настоящата корекция може да се окаже добра възможност за покупки, но това не означава, че пазарът вече е достигнал окончателното си дъно.

Какво предизвика сътресенията на Уолстрийт?

Настоящата корекция не е резултат от един-единствен фактор. Тя е следствие от натрупването на няколко риска, които постепенно започнаха да подкопават увереността в продължаването на технологичното рали.
На първо място са опасенията относно огромните инвестиции в инфраструктура за изкуствен интелект. Най-големите технологични компании влагат колосални средства в изграждането на центрове за данни, закупуването на специализирани чипове и разширяването на облачните си платформи.
Проблемът вече не е толкова дали AI технологията ще промени икономиката, а дали тези инвестиции ще донесат достатъчно висока възвръщаемост и в какъв срок.
Допълнително напрежение предизвикаха отчетите на големите доставчици на облачни услуги през третото тримесечие. Някои от техните коментари породиха опасения за забавяне на определени инфраструктурни проекти и по-бавно нарастване на капиталовите разходи.
Това засегна особено силно CoreWeave – компания за AI инфраструктура, подкрепяна от Nvidia. Инвеститорите разпродаваха както нейните акции, така и облигациите ѝ, след като възникнаха въпроси за темповете на развитие на бизнеса и финансирането на мащабните инвестиции.
Вторият фактор беше политическият. Силното представяне на демократите на междинните избори в САЩ възобнови опасенията за забавяне на икономиката и възможни промени в регулаторната среда за технологичния сектор.
Това допълнително засили натиска върху компаниите, чиито високи пазарни оценки вече бяха поставени под въпрос.
Така пазарът се оказа притиснат между две противоречиви очаквания: от една страна, изкуственият интелект остава една от най-големите технологични и инвестиционни възможности на десетилетието; от друга, инвеститорите започват да изискват реални финансови резултати, които да оправдаят вложените милиарди.

Какво означава това за пазарите?

Основният извод е, че американският фондов пазар вероятно навлиза в по-труден етап, в който инвеститорите ще бъдат много по-взискателни към оценките на компаниите, качеството на печалбите и реалната възвръщаемост на инвестициите. Първо, технологичните акции остават под натиск. Отдръпването на капитали от сектора може да ограничи възходящия потенциал на Nasdaq и S&P 500, особено предвид голямата тежест на технологичните гиганти в основните американски индекси. В същото време намаленото инвеститорско позициониране създава условия за възстановяване, ако корпоративните отчети потвърдят устойчивостта на AI бизнеса.

Второ, предстои по-сериозна селекция между компаниите. Пазарът постепенно преминава от етап, в който почти всяка компания, свързана с изкуствения интелект, получаваше инвестиционна премия, към период, в който решаващи ще бъдат паричните потоци, рентабилността и способността за монетизиране на технологичните инвестиции. Компаниите с убедителни финансови резултати ще имат предимство пред тези, които разчитат основно на обещания за бъдещ растеж.

Трето, волатилността вероятно ще остане висока. Смесените сигнали от пазара на опции и липсата на убедително техническо потвърждение за обръщане на тенденцията означават, че инвеститорите трябва да бъдат подготвени за нови резки движения. Възможни са както краткосрочни възстановявания, така и повторни разпродажби.

Четвърто, перспективите пред останалите сектори могат да се подобрят. Ако технологичните акции продължат да губят относителна сила, част от капитала може да се насочи към финансовия сектор, промишлеността, здравеопазването и потребителските компании. Това би било положително за пазарната широчина и би намалило зависимостта на основните индекси от малък брой технологични гиганти.

Пето, предстоящото IPO на Anthropic ще бъде важен тест за инвеститорското доверие. Силно търсене би показало, че интересът към AI индустрията остава устойчив въпреки последните сътресения. По-сдържан прием обаче би бил предупреждение, че инвеститорите вече не са склонни да плащат всяка цена за участие в технологичната революция.

В по-широк план настоящата корекция не означава непременно край на дългосрочния възходящ цикъл на американските акции. Тя обаче показва, че пазарът започва да преминава от еуфория към по-рационална оценка на риска.

Най-важното за инвеститорите е да не бъркат стабилизирането с окончателно пазарно дъно. Намаленото позициониране в технологичните акции и липсата на широкообхватна паника са положителни сигнали, но техническата картина все още не потвърждава край на корекцията.

Следващите няколко седмици ще покажат дали Уолстрийт е готов да възобнови възходящото си движение, или ще се наложи още едно изпитание за инвеститорите, които досега залагаха на безкрайния потенциал на изкуствения интелект.

√ Климатичното неравенство: най-богатите замърсяват най-много, най-бедните плащат най-високата цена

Осем милиона от най-богатите хора на планетата генерират повече въглеродни емисии, отколкото 3,5 милиарда от най-бедните жители на Земята, взети заедно. Същевременно най-заможните разполагат с финансови възможности да се защитят от екстремните горещини, наводненията и пожарите, докато уязвимите общности понасят най-тежките икономически и социални последици.

Това е основният извод от новия доклад на международната организация Oxfam International – Disaster Divide: How Climate Chaos Deepens Inequality and Enriches the Few („Климатичното разделение: как климатичният хаос задълбочава неравенството и обогатява малцина“), публикуван непосредствено преди климатичната конференция COP31 в Анталия.

Изследването променя традиционния поглед към климатичната отговорност. Разделението вече не е само между богатите и бедните държави, а все по-отчетливо и между различните доходни групи вътре в самите общества.

Това поставя фундаментален икономически въпрос: справедливо ли е домакинствата с ниски доходи да понасят същата или дори по-висока относителна финансова тежест от климатичните политики, когато отговорността им за емисиите е несравнимо по-малка?

Един процент от населението, непропорционално голям въглероден отпечатък

Според Oxfam най-богатите 0,1% от световното население – приблизително 8 милиона души – произвеждат повече емисии от най-бедните 44%, или около 3,5 милиарда души.

Анализът, изготвен с използване на данни от Стокхолмския институт по околна среда (SEI), показва, че най-богатите 10% са отговорни за близо половината от емисиите, свързани с потреблението, докато най-бедната половина от населението има дял под една десета.

По данните на Oxfam един човек от най-богатия 1% генерира средно около 75 тона CO_2 годишно от потребление, срещу едва 0,8 тона за човек от най-бедната половина на човечеството.

Различията се проявяват и вътре в регионите. Според данните, цитирани от Financial Times, в Африка въглеродният отпечатък на човек от най-богатите 0,1% е около 530 пъти по-голям от този на представител на най-бедните 50%. Това показва защо националните средни стойности могат да бъдат подвеждащи. Две държави със сходни емисии на глава от населението могат да имат коренно различно разпределение на климатичната отговорност.

Частните самолети и инвестициите: невидимата страна на замърсяването

Oxfam отделя специално внимание на луксозното потребление. През 2025 г. частните самолети са генерирали около 16 милиона тона CO_2, а един полет е произвел средно 3,7 тона – приблизително колкото годишните емисии на средностатистически човек в света.

Още по-съществено е замърсяването, свързано с притежаваните активи.

Организацията анализира инвестициите на 1000 милиардери в 1095 компании и изчислява, че през 2025 г. емисиите, приписвани на тези инвестиции, достигат 486 милиона тона CO_2 еквивалент. Ако се разглеждаха като отделна държава, те биха се наредили на 19-о място сред най-големите замърсители.

Сред тези сектори са нефтът, природният газ и химическата индустрия. Според доклада 69% от компаниите, притежавани от изследваните милиардери, не следват траектория на декарбонизация, съвместима с ограничаването на затоплянето до 1,5°C.

Така климатичната отговорност не се определя единствено от личното потребление. Собствеността върху капитала и инвестиционните решения също имат съществено значение.

Климатичните бедствия задълбочават социалното неравенство

Докладът прави още една важна връзка – между емисиите на най-богатите и последствията за здравето и живота на останалото население.

Според моделирането на Oxfam емисиите, генерирани само за една година от най-богатия 1%, могат да причинят приблизително 1,9 милиона допълнителни смъртни случая вследствие на екстремни горещини в рамките на следващите 100 години. Това е дългосрочна статистическа оценка, а не прогноза за смъртността през една календарна година.

Изследването установява също, че най-богатият 1% има приблизително 20% принос към глобалното затопляне от 1990 г. насам, докато най-богатите 0,1% са отговорни за около 7%.

Последиците обаче се разпределят неравномерно. Според цитирани от Oxfam научни изследвания смъртността от наводнения е седем пъти по-висока в държавите с по-голямо икономическо неравенство.

Причината не е единствено географската изложеност на климатичните рискове. Хората с ниски доходи по-често живеят в недостатъчно защитени жилища, нямат адекватни застраховки и разполагат с ограничени спестявания за възстановяване след бедствие.

Богатите могат да се преместят, да застраховат имуществото си или да инвестират в индивидуална защита. За бедните една климатична катастрофа може да означава загуба на жилище, работа и натрупано с години имущество.

Европа: историческа отговорност и нови вътрешни разделения

Европейският контекст е особено важен, защото континентът съчетава висока историческа отговорност за емисиите с нарастваща необходимост от социално справедлив климатичен преход.

Въз основа на изследване на Джейсън Хикъл Oxfam посочва, че за периода 1850–2015 г. страните от Глобалния север носят 92% от отговорността за емисиите, превишаващи справедливия им дял от глобалния въглероден бюджет.

Вътре в Европа различията също са съществени. Данните, цитирани от Financial Times, показват, че във Великобритания емисиите на най-бедната половина от населението са намалели с повече от една четвърт от 1990 г., докато тези на най-богатите 0,1% са нараснали с над 50%.

Изследвания в Швеция потвърждават положителната връзка между доходите и въглеродния отпечатък, макар че жилищните условия, транспортната инфраструктура и енергийният микс също влияят.

За Централна и Източна Европа това има допълнително измерение. По-ниските средни доходи, енергийната бедност и необходимостта от модернизация на жилищата могат да направят декарбонизацията по-тежка за домакинствата с ограничени финансови възможности.

Докладът не предоставя отделни съпоставими оценки за въглеродния отпечатък на най-богатите и най-бедните в България. Следователно глобалните съотношения не могат автоматично да се пренасят върху страната.

Изводите обаче имат пряко значение за европейските политики. Социалният фонд за климата, механизмите за справедлив преход и инвестициите в енергийна ефективност могат да ограничат неравномерното разпределение на разходите. За

България особено важни са защитата на енергийно бедните домакинства, обновяването на сградите и осигуряването на достъпен транспорт.

Климатичната криза оскъпява храните, но не за всички еднакво

Oxfam разглежда и по-слабо обсъжданото измерение на климатичното неравенство – хранителната сигурност. Сушите, наводненията и горещините намаляват добивите и повишават производствените разходи. За домакинствата с ниски доходи това означава съществено по-голям натиск върху семейните бюджети.

В Европа, според цитирано в доклада изследване на Lancet Countdown, домакинствата с ниски доходи имат с 10,9 процентни пункта по-висока вероятност да изпитват продоволствена несигурност при зачестяващи горещини и суши в сравнение с домакинствата със средни доходи.

Това е особено актуално за България, където поскъпването на храните засяга непропорционално хората с ниски пенсии и доходи. В същото време сушите, недостигът на вода и недостатъчните инвестиции в напояване увеличават рисковете за земеделските производители.

Докладът предупреждава и за концентрацията на собствеността върху земеделските земи. Стопанствата с площ над 1000 хектара управляват повече от половината земеделска земя в света, въпреки че представляват около 0,1% от стопанствата.

Големите производители имат по-добър достъп до финансиране, застраховки, напоителни системи и технологии. Малките фермери често не могат да си позволят подобни инвестиции. Така климатичната криза може да засили концентрацията на производството и капитала в аграрния сектор.

Печалба и от замърсяването, и от възстановяването

Един от най-критичните изводи на Oxfam е, че част от големите инвеститори печелят едновременно от индустриите, допринасящи за климатичните промени, и от бизнеса за възстановяване след бедствия.

Организацията създава аналитичния индекс Destroy & Rebuild, обхващащ 217 компании, свързани с изкопаемите горива, високите емисии, подготовката за бедствия и възстановяването след тях.

Според изследването шест големи управляващи активи дружества, сред които BlackRock, Vanguard и State Street, притежават повече от една четвърт от стойността на включените компании. BlackRock и Vanguard имат участия в 92% от дружествата в индекса, а общите им инвестиции в тях надхвърлят 1 трилион долара.

Това не означава непременно, че всяка инвестиция е неправомерна. Oxfam обаче поставя въпроса за конфликтите на интереси, концентрацията на капитала и стимулите на финансовите пазари.

Същевременно световният пазар на услуги за възстановяване след бедствия се очаква да нарасне от около 70 млрд. до 92 млрд. долара годишно до 2029 г.

Рискът, според организацията, е климатичната адаптация да се превърне предимно в пазар за печеливши услуги, вместо в система за защита на най-уязвимите.

Какво предлага Oxfam: повече отговорност за най-големите замърсители

Организацията настоява климатичната политика да бъде съчетана с мерки срещу икономическото неравенство. Основните препоръки включват прогресивно облагане на най-високите доходи и богатства, по-високи данъци върху замърсяващите инвестиции и луксозното потребление, включително частните самолети.

Oxfam предлага също значително увеличаване на публичното климатично финансиране, предимно под формата на безвъзмездни средства, както и разширяване на социалната защита, ранното предупреждение за бедствия и инвестициите в устойчиво земеделие.

За Европейския съюз това поставя въпроса за баланса между въглеродното ценообразуване и прякото облагане на високовъглеродното богатство.Сред обсъжданите от икономисти идеи е минимален данък върху големите състояния, подобен на предложението на Габриел Зукман. Подобни мерки обаче срещат препятствия, свързани с данъчния суверенитет, международната координация и риска от преместване на капитали.

За България ключовият въпрос е как средствата от европейските климатични механизми да достигнат до домакинствата и регионите, които имат най-малък капацитет да финансират прехода самостоятелно.

Заключението на Oxfam е, че борбата с климатичните промени не може да бъде успешна, ако задълбочава социалното неравенство. Намаляването на емисиите остава необходимо, но начинът, по който се разпределят разходите и ползите от прехода, ще бъде решаващ за обществената му подкрепа.

Това е и основното послание към COP31: климатичната справедливост вече не е периферна социална тема, а съществен елемент от икономическата политика.

Bloomberg TV Bulgaria

√ ЕС предприема мерки срещу пристрастяването към социалните мрежи

- Европейската комисия представи предложението за Закон за цифровата справедливост (Digital Fairness Act)
- Новите правила обхващат YouTube, Instagram, TikTok, платформите за електронна търговия и чатботовете с изкуствен интелект
- Европейската комисия може да получи правомощия да налага глоби до 6% от годишните глобални приходи на компаниите

Европейският съюз представя нов план за ограничаване на практиките, които манипулират потребителите и ги подтикват да прекарват повече време и да харчат повече пари онлайн.

В сряда изпълнителният орган на ЕС - Европейската комисия - представи предложение за по-строги правила за защита на потребителите, наречено Закон за цифровата справедливост (Digital Fairness Act). Мерките ще дадат възможност на хората да изключват онлайн функции, които насърчават натрапчивата или прекомерната употреба на дигитални услуги. Компаниите, които нарушават правилата, ще подлежат на глоби.

След години на регулаторен натиск върху технологичните компании заради въпроси като антитръстовото законодателство и защитата на личните данни европейските регулатори насочват вниманието си към основните похвати, с които онлайн платформите привличат милиарди потребители и задържат вниманието им.

Новите ограничения могат да засегнат сериозно най-големите компании в сектора на социалните мрежи - YouTube на Google, Instagram на Meta Platforms Inc. и TikTok на ByteDance Ltd. - както и платформите за електронна търговия и чатботовете с изкуствен интелект.

ЕС забранява манипулативните онлайн практики при продажбите

Новите правила ще забранят и т.нар. „тъмни модели“ (dark patterns) в онлайн търговията. Това са дизайнерски решения и интерфейсни похвати, които насочват или подвеждат потребителите към избори, които иначе не биха направили.

Сред примерите са съобщения до потенциалните купувачи, че даден продукт е почти изчерпан, както и умишлено усложняване на процеса по прекратяване на абонамент.

Новите мерки могат да засегнат и чатботове с изкуствен интелект, които насърчават потребителите да продължават разговорите с тях.

„Изясняваме категорично, че неверните твърдения за ограничена наличност на даден продукт или услуга представляват манипулативен онлайн похват и следователно не са разрешени“, заяви пред журналисти Майкъл Макграт, еврокомисарят, отговарящ за защитата на потребителите.

Bloomberg съобщи за плановете на Европейската комисия по-рано тази седмица.

Европейската комисия ще получи правомощия да налага санкции пряко

Наред с новите правила ЕС предвижда да предостави на Европейската комисия правомощия да прилага пряко законодателството за защита на потребителите, когато нарушенията засягат две трети от населението на съюза. В момента с подобни случаи се занимават националните регулаторни органи.

В определени случаи Комисията ще може да налага глоби в размер до 6% от годишните глобални приходи на компаниите. Според институцията по-малките предприятия няма да попадат в обхвата на тези правомощия за пряк контрол.

Новите предложения ще трябва да бъдат договорени и одобрени от европейските законодатели. Междувременно текстовете могат да претърпят съществени промени, преди да бъдат приети като закон.

√ Швейцарският франк поскъпва спрямо еврото поради свиване на кери търговията

- Западането на популярен залог, свързан с швейцарския франк, допълнително стимулира поскъпването на валутата, което предизвиква спекулации за това докъде централната банка на страната ще позволи това.
- Франкът се възстанови през октомври на фона на бурни протести и политически турбуленции във Франция, намалявайки доходността, генерирана от така наречената „кери търговия“.
- Представители на Швейцарската централна банка заявиха, че институцията е готова да действа на валутните пазари, ако е необходимо, като стратезите на JPMorgan очакват банката да изглади резките движения, а не да спре или обърне изцяло поскъпването на франка.

Западането на една популярна стратегия, свързана с швейцарския франк, допълнително подсилва поскъпването на валутата и поражда спекулации до каква степен централната банка на страната ще позволи нейното поскъпване.

Франкът, който инвеститорите използват като „сигурно убежище“ в периоди на несигурност в Европа, поскъпна през октомври на фона на бурни протести и политически сътресения във Франция. Това движение намали доходността от т.нар. „кери трейд“ стратегии, при които инвеститорите се възползват от ниските разходи за заемане на средства в швейцарски франкове, за да инвестират във валути с по-високи лихвени проценти.

Доходността от началото на годината при продажба на франкове и покупка на евро спадна до едва 0,1% миналата седмица, при 3,4% в края на септември. Макар намаляващата привлекателност на тази стратегия да е накарала мениджърите на активи да редуцират залозите си срещу франка (според данни на CFTC), фондовете, използващи ливъридж, все още поддържат значителни нетни къси позиции – а евентуална промяна в посоката им би могла да доведе до още по-силно поскъпване на валутата.

„Ако нежеланието за поемане на риск се запази, тези остатъчни позиции представляват потенциален източник на допълнително търсене на франка“, коментира Грегор Хирт, глобален главен инвестиционен директор за мултистратегиите в Allianz Global Investors.

Поскъпването на франка намали доходността от кери търговията му срещу еврото:

В края на миналата седмица франкът достигна най-силното си ниво спрямо единната европейска валута от май насам – 0,91376 за евро, въпреки че след това леко отслабна.

Според Шон Озборн, главен валутен стратег в Scotiabank, евентуален спад под нивото от 0,90 би бил „неудобен за монетарните власти, особено ако поскъпването на франка се случи рязко“. Той прогнозира, че до края на годината курсът ще достигне 0,93.

На среща с правителството в сряда представители на Швейцарската централна банка (ШЦБ) заявиха, че институцията е готова да се намеси на валутните пазари, ако това се наложи. Стратези от JPMorgan очакват ШЦБ по-скоро да смекчава резките колебания, отколкото „напълно да спре или да обърне тенденцията на поскъпване на франка“.

Структурно търсене

Освен спекулативното търсене, силната швейцарска икономика и ниското ниво на държавния дълг създават „структурно търсене“ на франка от страна на инвеститорите, смята Флориан Йелпо, ръководител за макроикономическите анализи в Lombard Odier Investment Managers. Това важи с особена сила в момент, когато политическата обстановка в Европа е напрегната. Според

Озборн от Scotiabank, след като през октомври инфлацията в Швейцария се ускори до 1,5% (от 1% месец по-рано), швейцарската централна банка може да прояви по-голяма толерантност към силен франк.

Нетните експозиции към франка като процент от брутните дълги и къси позиции:

Ван Лу, ръководител на отдела за валутни и облигационни стратегии в Russell Investments, споделя, че предпочита да заема къси позиции във франка спрямо йената, а не спрямо еврото. Тъй като японската валута също се разглежда като „сигурно убежище“, рискът политически сътресения да предизвикат валутни движения, които да влошат доходността, е по-малък.

Той отбелязва още, че йената е с около 50% по-евтина, отколкото би трябвало да бъде спрямо долара, докато швейцарският франк изглежда надценен с около 20% спрямо американската валута.

Според Хирт от Allianz, предвид продължаващия политически риск в Европа и дискусиите около бюджета на Франция, за институционалните инвеститори е трудно да се върнат сериозно към залаганията за по-слаб франк.

„Що се отнася конкретно до европейските активи, финансирането чрез франка на практика означава заемане на къса позиция в регионално „сигурно убежище“ срещу регионалния риск“, казва той. „В този контекст бихме подходили предпазливо, докато спредовете по френските облигации остават високи.“

Швейцарският франк поскъпна спрямо еврото през октомври:

√ Криптосекторът ускорява плановете за търговия с акции въпреки съпротивата

- 56 от 62 компании се противопоставят на плановете на OKXICE да токенизира акциите им
- OKXICE стартира на 23 ноември с планове за над 70 дигитални актива, обвързани с акции и ETF-и.
- Nasdaq и NYSE се подготвят за денонощна търговия, докато регулаторите и участниците на пазара спорят за рисковете

Надпреварата на криптосектора за завоюване на дял от американския фондов пазар набира скорост, въпреки че много от компаниите, чиито акции са обект на плановете за токенизирана търговия, се противопоставят.

Платформа за търговия с токенизирани акции, управлявана от OKXICE - съвместно дружество между оператора на криптоборсата OKX и Intercontinental Exchange Inc., компанията майка на Нюйоркската фондова борса - планира да започне работа на 23 ноември. На нея ще бъдат регистрирани над 70 дигитални актива, обвързани с акции и борсово търгувани фондове (ETF), макар че не всички ще бъдат достъпни още при старта.

Амбициите на платформата да включи акции на водещи компании като McDonald's Corp., Coca-Cola Co. и JPMorgan Chase & Co. обаче бяха осуетени, след като дружествата възразиха срещу търговията с техни акции на новата платформа.

Съпротивата подчертава едно от първите препятствия пред зараждащия се пазар, докато компаниите преценяват обещанията на токенизацията на фона на опасенията как техните акции ще бъдат представяни и търгувани на непознати платформи.

Противопоставянето е широко разпространено. От първоначално набелязаните от OKXICE 62 компании 56 са възразили, оставяйки само шест без публично оповестени възражения. Сред тях са Coinbase Global Inc., Strategy Inc. и Robinhood Markets Inc. И шестте компании имат връзки с криптоиндустрията.

Общо 67 компании са възразили срещу плановете на OKXICE, включително някои, които не са били част от първоначалния списък.

Платформата планира също да предлага 59 ETF фонда на Direxion - един от най-големите доставчици на борсово търгувани фондове с ливъридж и обратна доходност.

Андрю Куомо, бивш губернатор на Ню Йорк и съпредседател на OKXICE, заяви, че стартирането на платформата е част от еволюцията на финансовите пазари към денонощна търговия, с която както индивидуалните, така и институционалните инвеститори ще трябва да се съобразят.

„Джинът вече е изпуснат от бутилката", каза той в интервю. „Този джин е потребителското търсене и вече виждате как компаниите променят позицията си към: „По-добре да изпреварим развитието на тази нова технология и нова пазарна структура."

Нюйоркската фондова борса и Nasdaq планират да въведат удължено работно време за търговия през следващия месец.

Криптопазарът, на който търговията се извършва непрекъснато, промени очакванията на Уолстрийт в посока незабавен и постоянен достъп до финансовите пазари.

В писмо от вторник Асоциацията на управляваните фондове (Managed Funds Association) призова администрацията на президента Доналд Тръмп да действа предпазливо при преминаването към денонощна търговия.

Нови правила отварят пътя за токенизираните акции

OKXICE беше сред първите компании, подали заявление до Комисията по ценните книжа и борсите на САЩ (SEC) за създаване на платформа за токенизирани акции, известна като Tokenized Securities Venue (TSV).

Това стана, след като през септември регулаторът даде зелена светлина за започване на търговия с дигитални версии на акции в САЩ.

Така нареченото „освобождаване за иновации" (Innovation Exemption) на SEC изисква платформи на трети страни като OKXICE, които желаят да токенизират акции на публични компании, да уведомяват емитентите за намеренията си.

Компаниите разполагат с 30 дни, за да възразят. Ако дадено дружество се противопостави, платформата TSV няма право да токенизира неговите акции.

Фактът, че огромното мнозинство от компаниите, които OKXICE е искала да включи, са възразили, показва, че „много от тези емитенти не са съсредоточени върху токенизираните акции", заяви Иън де Боде, изпълняващ длъжността главен изпълнителен директор на стартъпа за токенизация Ondo Finance.

Компанията предлага на чуждестранни инвеститори финансови инструменти, обвързани с цените на акции.

„Съществуващата система работи добре за тях", допълни той.

Регулаторите подкрепят и нов вид безсрочни деривати

Регулаторите подкрепят и нов тип деривативни договори, известни като безсрочни фючърси (perpetual futures).

Миналата седмица Комисията за търговия със стокови фючърси (CFTC) одобри безсрочни фючърсни договори, обвързани с акции, които ще подлежат на съвместен надзор от CFTC и SEC. Браншова организация обаче заведе дело, с което оспорва решението.

Платформата за пазари на прогнози Kalshi Inc. вече започна да предлага безсрочни договори върху отделни акции на повече от 50 компании, включително McDonald's, SpaceX и Meta Platforms Inc.

Безсрочните договори, известни още като perps, са инструменти с ливъридж, които за разлика от традиционните деривати нямат дата на изтичане.

Те могат да се търгуват денонощно, включително когато традиционните фондови пазари са затворени.

Capital Markets Alliance, която представлява Cboe Global Markets Inc., Citadel Securities, търговски компании и организации за защита на инвеститорите, поиска от федерален съд в Ню Йорк да блокира търговията с тези инструменти.

Според организацията регулаторът не е спазил Закона за административното производство при одобряването на новите продукти. Действията на CFTC за одобряване на други видове безсрочни договори вече също предизвикаха съдебни спорове.

CME Group Inc., най-голямата борса за деривати, заведе дело срещу агенцията по-рано тази година с аргумента, че регулаторът трябва да третира тези продукти като суапове, а не като фючърси.

Hyperliquid ускорява търговията с безсрочни договори

Търговията с безсрочни договори започна да нараства рязко по-рано тази година на Hyperliquid - денонощна криптоплатформа, стартирала през 2023 г.

Това се случи, когато през февруари започна войната с Иран, а традиционните петролни пазари бяха затворени. Дневната търговия с някои от безсрочните договори върху петрола на Hyperliquid достигна милиарди долари.

Intercontinental Exchange, партньорът на OKX в съвместното дружество, обедини усилия с Trade.xyz — един от пазарните оператори зад Hyperliquid - за създаването на нов пазар за търговия с безсрочни договори в САЩ.

Новият пазар ще използва инфраструктурата на Hyperliquid и продуктите на Trade.xyz, обвързани с цените на акции, борсови индекси, суровини и валути, при условие че получи регулаторно одобрение.

Подобно на безсрочните договори, по-голямата част от търговията с токенизирани акции в момента се осъществява на чуждестранни платформи, до които американските инвеститори нямат законен достъп.

Емитентите често не участват в създаването на подобни токени, които може да не предоставят права на акционерите, като получаване на дивиденти и право на глас.

Nasdaq отказва да допусне собствените си акции до новите платформи

Nasdaq Inc. от своя страна заяви, че не планира да допуска собствените си акции за търговия на платформа TSV

„След като внимателно претеглихме всички съображения, решихме, че нашите акции не трябва да се търгуват на платформа, която не показва най-добрите цени в реално време, не подава информация към консолидираната система за отчитане на сделките и не осигурява прозрачността, която инвеститорите очакват", заяви говорител на Nasdaq.

Борсовият оператор обаче продължава да разработва собствени планове за предлагане на токенизирани акции.

Компанията инвестира 100 млн. долара в Payward, компанията майка на криптоборсата Kraken, докато изгражда инфраструктура за търговия с акции в токенизирана форма.

Nasdaq вече представи концепция, която предоставя на публичните компании по-голям контрол върху техните акции в токенизирана форма.

Борсовият оператор работи съвместно с Kraken и върху механизъм, който ще позволява прехвърлянето на токенизирани акции между регулираните пазари и пазарите, функциониращи директно върху блокчейн инфраструктура.

Капитал

√ Бюджет 2027: Да се харесаме на всички

Бюджет на вразумяването, тежък камион без спирачки, тръгнал надолу по склона, който трябва да се върне на правилния път... С тези алегории премиер и финансов министър представиха финансовия план на държавата за догодина в препълнената аула "Максима" на УНСС. И общо взето, обявиха, че взимат завой към оздравяване на публичните финанси

и полагане на основи за по-високи доходи, социална защита и икономически растеж след лошото наследство, оставено от предходните правителства.

Усилия и стъпки за овладяване на преразпределителната роля на държавата в проекта на бюджет за 2027 г. действително има: той се свива до под 40% от БВП, залага се известно оптимизиране на администрацията, спиране на автоматичните механизми за увеличение на заплати в публичния сектор, както и по-строг контрол върху решенията за ТЕЛК. За първи път от години бюджетът на МВР - ведомството, което гълта милиарди за издръжка, ще бъде намален номинално, макар и с малко.

Тези усилия обаче далеч не са достатъчни и не са устойчиви във времето - на практика разходите за издръжка на държавната машина и догодина ще останат големи, а основно се свиват парите за инвестиции заради приключване на проектите по Плана за устойчивост и развитие. Така правителството ще разчита на повече приходи от бизнеса и работещите - включително чрез по-високи осигурителни прагове, нов еднократен данък върху свръхпечалбите в няколко сектора, както и редица данъчни промени - като акциз върху мощните автомобили, облагане на ваучерите за храна, вдигане на данъчните оценки на имотите.

Или накратко - работещите и бизнесът ще платят сметката за плахите идеи за реформи на властта. А тя изглежда като да се опитва да се хареса на всички - хем да не вдига основни данъци, хем да увеличи социалните плащания, а от друга страна, да започне да свива огромния минус в държавните финанси, заради който България беше вкарана в процедура по прекомерен дефицит.

Бюджет 2027 е тежък камион с отказани спирачки, който лети надолу по склона към пропастта и ние трябва да го спрем и да го върнем обратно нагоре по склона. Това е задачата пред нас. - премиерът Румен Радев,при представянето на проекта в УНСС

Параметрите

Усилията за намаляване на преразпределителната тежест на държавата се виждат в рамката на бюджета. Общите разходи на държавата на касова основа се планира да се върнат под 40% от БВП догодина (39.6%), или с цели 3.9 пр.п. надолу спрямо 2026 г. Тази сума включва и вноската в бюджета на ЕС. Дори номинално консолидираните разходи ще се свият с около 835 млн. евро спрямо 2026 г. На фона на постоянния ръст през последните години такова понижение се е случвало за последно единствено през 2016 г., показват данните на МФ.

Заедно с разходите обаче се свиват и приходите - очакванията са те да се понижат от 38% на 36.1% от БВП, макар че номинално ще се увеличават - с 1.4 млрд. евро до 51.1 млрд. евро. Това свиване като дял от икономиката идва почти изцяло от по-малко евросредства след приключването на Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ): в графата помощи и дарения, постъпленията намаляват наполовина - от 4.1% от БВП на 2% от БВП. В същото време част от тази липса ще се компенсира чрез по-висока данъчно-осигурителна тежест - приходите по тази линия се увеличават, макар и с малко - от 29.5% на 29.7% от БВП.

Прави впечатление обаче, че за разлика от предходни години, постъпленията сега са планирани сравнително по-реалистично (с някои изключения) - без необосновано високи ръстове. Приходите от ДДС например се очаква да нараснат с 5.3%, а също с толкова и тези от данък върху доходите на физическите лица. Най-много се предвижда да се увеличат приходите от корпоративни данъци - с 30% повече на годишна база. Тук обаче ефектът е от извънредния данък свръхпечалба, от който управляващите очакват около 800 млн. евро приход.

Ако трябва да допълня алегорията, камионът няма и шофьор. Всъщност идеята на Бюджет 2027 е шофьорът да се качи в камиона и да започне да прави завой, преди да падне в пропастта. Проблемът според мен е, че бюджетът осъзнава това, а правителството също осъзнава този проблем. Но не иска да прави твърде рязък завой, за да не друса пътниците. - Георги Ангелов, икономист, “Отворено общество”, пред bTV

Той обаче е под въпрос - зам. финансовият министър Людмила Петкова посочи, че от банките се очаква най-голяма сума от приходите (около 318 млн. евро), но според данните голяма част от дължимото (около 90%) вече е изплатено или формирано под друга форма. Не е ясно и дали и какви постъпления ще дойдат от обменните бюра, доколкото бизнесът им избуя около въвеждането на еврото, но сега е далеч по-малък. Правителството залага и повече приходи от хазартна дейност, но промените в ресорния закон все още са на етап обществено обсъждане. Което пък поставя и въпроса дали финансовият министър е предвидил буфери - в случай на криза или неизпълнение на някои приходи.

По-ранните заявки на кабинета "Радев" обаче бяха за по-разумно управление и оздравяване на публичните финанси, но то, изглежда, ще се случи твърде бавно. През следващите две години дефицитът ще надхвърля 3%, като едва през 2029 г. се очаква да бъде сведен до 2.4%. На начислена основа - методът, който използва Европейската комисия, дефицитът

догодина ще е още по-висок - 4.2% от БВП преди отчитането на изключението за разходите за отбрана и около 3.6% при прилагането му. В същото време страната е в процедура по прекомерен дефицит и има одобрен от ЕК план за постепенно свиване на минуса в бюджета, който трябва да следва.

Г-н Радев си позволи метафората, че бюджетът бил като камион без спирачки, аз ще си позволя друга метафора - бюджетът е като небостъргач, построен върху основи на едноетажна къща. - Асен Василев, председател на партия „Продължаваме промяната“

Съществува обаче и аргументът, който управляващите посочиха и при изготвянето на бюджет 2026 г. - че твърде рязко свиване на публичните разходи може да има негативен ефект върху икономиката. Тези опасения важат и за 2027 г., когато повечето прогнози вече залагат забавяне на икономическата активност. Друг е въпросът, че по-голямата част от новите разходи са за плащания, които действат проинфлационно като по-високи помощи, заплати и пенсии.

Дори при планираното свиване на дефицита, през следващите години държавата ще продължи да поема значителни обеми нов дълг, макар и със забавящ се темп. През 2027 г. се планират нови заеми за 8.6 млрд. евро, с което общият размер ще достигне 31.4% от БВП. За следващите две години също се предвиждат значителни суми - 8.5 млрд. евро през 2028 и 7.9 млрд. евро през 2029, като нивото ще достигне 35.5% от БВП през 2029 г. Ако доскоро България беше отличник с най-ниското ниво на дълг в ЕС, то през последните няколко тримесечия постепенно слиза по-надолу в класацията - до четвърто място по последни данни на Евростат.

От инструмент за правене на икономическа политика и реформи, бюджетът е превърнат в сметка за финансиране на харчовете на държавата. В него няма и буфери - нито в приходната, нито в разходната част. И ако трябва да се реагира, няма никаква маневреност. - Владислав Горанов, депутат от ГЕРБ

Това е проблем, защото държавата ще трябва да отделя все по-голям ресурс за обслужването на дълга, който иначе може да се използва за образование, здравеопазване, инфраструктура. Лихвените плащания за 2027 г. се очаква да достигнат около 1.4 млрд. евро - около двойно увеличение само за две години. Това се случва и в момент, когато глобалната тенденция е финансирането да става все по-скъпо.

Козметична административна реформа

Една от по-съществените политики в бюджета е заявката за намаляване на централната администрация с над 5000 щатни бройки през 2027 г. Най-големите съкращения са предвидени във вътрешното министерство, Министерството на земеделието, МРРБ и други (виж графиката). Според кабинета целта не е механично съкращаване на служители, а премахване на междинни звена, дублиращи се функции и излишни ръководни позиции.

Експерти обаче се съмняват в ефективността на тази мярка. При над 8500 незаети щатни бройки в администрацията, съкращаване на около 5 хил. означава, че вероятно "нито ще има реални съкращения на служители, нито конкретни икономии, нито промяна в начина, по който работи администрацията", посочват в свой анализ от Института за пазарна икономика (ИПИ). За да има истинска административна реформа, правителството трябва да покаже колко реално заети служители ще бъдат по-малко, кои дейности отпадат и колко средства ще спести бюджетът, смятат икономистите.

Във финансовия план е заложено и целогодишно отчитане на вече направената през 2026 г. 10-процентна оптимизация на разходите за персонал в бюджетната сфера, от която се очакват икономии от близо 162 млн. евро. Отново се замразяват (но не се и премахват) и механизмите за автоматично определяне на възнагражденията в силовите ведомства. Така разходите на държавата за персонал ще се върнат отново под 10% от БВП, след като бяха надхвърлили тази стойност през последните две години и се очаква да възлизат на 9.8%.

Цялата консолидация и усилие идват от временни разходни мерки, съсредоточени основно в 2027 г. След това няма нещо, което да има съществен приходен ефект, който да променя съотношението на картината. Може да се каже, че голямото усилие пак минава през намаление на капиталовите разходи. С текущите разходи във времето почти нищо не се случва. - Любомир Дацов, член на Фискалния съвет, пред БНР

Все пак увеличения в публичния сектор отново ще има - с 5% за всички, с изключение на силовите ведомства, където възнагражденията бяха вдигнати значително миналата година. Учителските заплати ще се вдигнат със 7.5%.

Държавните служители ще поемат личната си вноска от осигуровките, а постепенно реформата ще засегне и силовите ведомства. Както стана ясно още с бюджет 2026 обаче, те ще бъдат компенсирани, за да не загубят реален доход, така че и за тази реформа е спорно доколко ще спести разходи за бюджета.

Все пак за първи път е заложено номинално свиване на разходите на МВР - с 10.4 млн. евро спрямо тази година. На фона на общ бюджет от около 2 млрд. евро това е сравнително малко съкращение, но представлява обръщане на досегашната тенденция на постоянно нарастващи разходи в едно от най-големите ведомства.

Приоритетите - социални плащания и отбрана

Приоритет за правителството е социалната политика. Най-голямото увеличение е при пенсиите, което ще струва около 552 млн. евро, тъй като ще бъдат индексирани от 1 юли със 7.8% по швейцарското правило. Все пак като дял от икономиката разходите за пенсии се очаква да се задържат на сегашното си ниво от 10.4%. Обезщетението за отглеждане на дете през втората година се увеличава до 450 евро, а майките, които се върнат на работа преди края на този период, ще получават 75% от него вместо досегашните 50%. Допълнителни средства са предвидени за семейни помощи, данъчни облекчения за родители, помощи за отопление и подкрепа за хората с ниски доходи. Отделно бюджетът на социалното министерство ще нарасне с около 245 млн. евро.

Така въпреки оптимизациите в отделни ведомства, нетното увеличение на разходите за министерствата ще надхвърли 1.1 млрд. евро. Най-голямото допълнително финансиране е за отбраната - близо 420 млн. евро, основно за капиталови разходи.

Съществена реформа, за която от години се говори, е реформата в ТЕЛК и системата за лична помощ. Правителството очаква от подобряването на контрола там, както и от отвързването на размера на възнагражденията за личните асистенти от МРЗ, да спести около 230 млн. евро през 2027 г.

Нови данъци

"Прогресивна България" пое властта с обещание да не пипа данъците. На теория тя го запазва - ставките на основните данъци - ДДС, данък върху доходите - остават без промяна. Това обаче не означава, че няма да се увеличи общата данъчна тежест върху частния сектор. Сред най-спорните мерки е еднократният данък от 33% върху свръхпечалбите на определени сектори - банки, застрахователи, телекомуникационни компании, обменни бюра, дружества за бързи кредити и големи търговци на хранителни стоки. Тази седмица стана ясно, че в обхвата вероятно ще влязат и доставчиците на храни. Предвижда се и повишаване на данъка върху разходите в натура до 7%. Променя се режимът на ваучерите за храна, като максималният месечен лимит се увеличава до 200 евро, но се въвежда облагане за сумите над досегашния необлагаем праг.

Осигуровките също не се вдигат, но пък растат всички осигурителни доходи, като само от тази мярка се очакват близо 500 млн. евро повече.

Показателно е, че при планираното намаляване на общите приходи като дял от БВП данъчно-осигурителните постъпления всъщност се увеличават - от 29.5% на 29.7%. Приходите от осигуровки нарастват от 8.9% на 9.1% от БВП, а постъпленията от корпоративни данъци - от 2.7% на 3.2%. Така относителната тежест на приходите от труд и бизнес се увеличава, докато общите приходи се свиват основно заради по-малкото европейско финансиране.

През следващите две години дефицитът ще надхвърля 3%, като едва през 2029 г. ще бъде сведен до 2.4%, предвижда ведомството на финансовия министър и вицепремиер Гълъб Донев. Фотограф : Георги Кожухаров Източник: Дневник

И още по-високи осигурителни прагове

След като тази година през август правителството изненадващо вдигна осигурителните прагове за всички икономически дейности и квалификационни групи средно с 30%, сега планира нов ръст от началото на 2027 г. Той ще е с 6.4% - с колкото се вдига и минималната работна заплата и ще обхване всички работещи. В абсолютна стойност средното нарастване е с около 46 евро, като варира от 39.80 евро за най-нискоквалифицирания труд до близо 100 евро за най-високите ръководни позиции, става ясно от проекта на бюджет на Държавното обществено осигуряване (ДОО). И още - до размера на минималната заплата се вдига и осигурителният праг за самоосигуряващите се лица и става 660 евро. Максималният осигурителен доход се увеличава до 2400 евро (при 2300 в момента).

От проекта на бюджетна рамка до 2029 г. пък се разбира, че се планират нови увеличения на минималния праг за самоосигуряващи се, съответно за 2028 на 680 евро и за 2029 г. - на 710 евро. Тези стойности обаче са индикативни и дали и с колко ще се вдигнат след две години зависи най-вече от волята на управляващите. По същия начин е даден и хоризонт за ръст на максималния осигурителен праг на стъпки от по 100 евро - 2500 евро за 2028 и 2600 евро от 1 януари 2029 г.

Или накратко - разходите за труд на бизнеса ще продължават да растат. Въпросът е, че без ръст в продуктивността, увеличените разходи за труд правят производството по-неконкурентно от ценова гледна точка.

Cross.bg

√ Теми и гости в сутрешните блокове

БНТ, „Денят започва"

- Тема: Политика, бюджет и социални мерки - Гост заместник - председателят на Народното събрание Иван Ангелов от "Прогресивна България";
- Тема: Опозицията и политическите ходове; Гост - Богдан Богданов от „Продължаваме промяната";
- Тема: След трагедията на автомагистрала „Тракия" - какви са причините за катастрофата и как да се ограничат инцидентите на пътя?
- Тема: От метростанция „Цар Борис Трети": защо падна част от облицовката на тавана и какви мерки за безопасност са предприети?

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Нов заподозрян в убийството на Илиян Филипов
- Тема: Скадалите в парламента

√ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - стр. 1,14,17 - Планът за сърдечно здраве: 1 км защитена зона без цигари и алкохол около училищата

в. 24 часа - стр. 1,6,7 - Шефът на „Кауфланд": Ако фалираме, КТБ ще ни се стори като летен бриз

в. Труд - стр. 1,4,5 - Започва битка за минималната пенсия

в. Труд - стр. 1,3 - Забраняват черпене с ракия в офиса

в. Телеграф - стр. 1,4,5 - Сиренето у нас - €18,50, в Германия - €9,50

в. Телеграф - стр. 1,16 - Експертизи разкриват причината за ада на „Тракия"

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - стр. 2,3 - 600 хил. Не плащат за здраве, но трябва контрол, за да спре и търгашеството

в. 24 часа - стр. 5 - Радев: Немислимо е искането на Русия НАТО да се изтегли от Източна Европа

в. Телеграф - стр. 2 - ДИМИТЪР СТОЯНОВ: Направихме крачка за „Страйкър", амбициите ни са много по-големи

в. Телеграф - стр. 10 - Лични асистенти готови за протест

Водещи интервюта

в. 24 часа - стр. 1,10,31 - Росен Рапчев: Ако всеки на „Тракия" е видял препятствие, но се е ударил, се е движил с несъобразена скорост

в. Труд - стр. 1,10,11 - Анастасия Стойчева, директор на „Прогнози и информационно обслужване" в Националния институт по метеорология и хидрология, пред „Труд news": Мъглата не пада внезапно, няма как да не бъде видяна

в. Телеграф - стр. 1,12,13 - Ген.-майор Деян Дешков, командир на СВ: Преговаряме за гаубици „Цезар"

Водещи анализи

в. 24 часа - стр. 9,10 - България последна в ЕС по шанс да започнеш от нулата и да станеш богат с усилия и талант

в. Труд - стр. 12 - Екология или нова пътна инфраструктура

в. Телеграф - стр. 15 - Богати сме за сметки, бедни на доходи
